27րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7393   17 ՕԳՈՍՏՈՍ 1910   ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

Գրութիւնք ետ չեն տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել 4րդ էջը

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

jian
ata

ԻՆՉ ԵՂԱՒ ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ՄՐՑԱՆԱԿԸ

Բարեյիշատակ Աղա Յովսէփ Իզմիրեանցի կտակը, որ իբր 15 տարիներէ ի վեր գոյութեան իրաւունք մը ունի մեր մէջ, և որ ծանօթ է մեզի «Իզմիրեանց մրցանակ» անունով, անմեկնելի անկենդանութեան մը դատապարտուած է քանի մը տարիներէ ի վեր։

Այդ կտակը ինչպէս գիտենք, հայ գրականութեան քաջալերանքին միակ չափանիշն է, որ պաշտօն ունի ընդելուզել հայ գրագէտին ճակատը, յատկացնելով անոնց՝ երկերկու տարուան ընթացքներու մէջ՝ իր մայր գումարին տոկոսէն գոյացած արդիւնքը բանասիրական հեղինակութիւններու, այսպէսով քիչ թէ շատ նիւթական եւ բարոյական քաջալերութիւն մը ընծայելով հայ գրագէտին և հայ գրականութեան։

Եւ սակայն կտակին տրամադրութեան կիրարկումին պայմաններուն որուն կը հսկէ «Իզմիրեանց յանձնաժողով» անուն մարմին մը, և որուն մշտակայ նախագահութեան իրաւասութեան պարտականութիւնը կը ձգուի օրուան պատրիարքին վրայ, ունեցած է այնպիսի սոսկալի անփութութիւն մը, որ դէմ է կտակարարին ոգւոյն և անոր խոհեմ նպատակին։

Դեռ քանի մը շաբաթներ առաջ, այս սիւնակներուն մէջ, մենք կը դանդատէինք ցոյց տրուած անտարբերութենէ մը գրականութեան հանդէպ, թէ գրագէտներու և թէ հասարակութեան կողմէ։ Եւ կը շեշտենք անոր պէտքը ու կարեւորութիւնը ներկայ սահմանադրական ռէժիմին մէջ, ուր աւելի պատեհութիւն եւ ազատութիւն կայ՝ զարգացումի պատուանդանին կատարը բարձրելու։ Բայց այսօր ոչ թէ միայն նկատողութեան բաժին մը չընծայուիր այս տեսակ առաջարկներու, այլ եւ կարծես մասնաւոր ջանք մըն ալ կը տեսնուի եղածը վերցնելու, դիակնացընելու եւ մոռացութեան հովին բերանը տալու։

Ես այնպէս համոզուած եմ որ, Համիտեան ռէժիմին իսկ մեր գրականութիւնը այսքան անյարիր և ողբալի ընկածութիւն մը չէր ցուցադրեր, որքան կը ցուցադրէ ներկայիս մէջ։ Սահմանադրական առաջին տարիի ամլութիւնը կրնանք վերագրել ուրախութեան խելաթափ գինովութեանց։ Բ. տարւոյն համար եւս թող այդպէս ըլլայ. Գ. տարին թեւակոխել կ'սկսինք կոր՝ այնուամենայնիւ ոչ մէկ շարժում, ոչ մէկ խլրտում կը տեսնուի մեր մտաւորականութեան կողմէ, որ իր լուրջ ուշադրութիւնը ընծայէր անոր. գրական, գիտական և բանասիրական հանդէսներ իրենց բացակայութեամբը կը փայլին հրապարակին վրայ։ Եւ ոչ թէ առնք հաւաքական կամ անհատական ուժերու ջանքերով յառնում մը չեն ստանար, այլ եղածն ալ վրայ երթալ կ'սկսի, բացարձակ աւերակութիւն մը սփռելով մեր չորս դին։

Իզմիրեանց կտակին պահանջքը «Սազմական», «Ներսէ ու դուրսէ» «բացի և գոցի» ապուշ խնդիրներու կլուլուքին մէջ վրայ կերթայ պարզապէս եւ խորհիլ որ ինչպէս ըսինք, կտակին գործադրութեան հսկող յանձնաժողով մըն ալ գոյութիւն ունի, որ չուզեր գէթ ինքզինքը յայտնել։ Իրաւ է թէ նախորդ տարի երեւցան թերթերու մէջ յանձնաժողովին շրջաբերականը, որով կը հրաւիրէր հայ գրագէտներու բանասիրական աշխատութեանց առաքումը Պատրիարքարան. բայց ներկայ տարւոյ Սահակ Մեսրոպեան տօնին օրը, ուր այդ հեղինակութեանց գնահատումը և մրցանակաբաշխութիւնը կը կատարուէր, յիշատակութիւն մըն ալ չեղաւ, և կամ գէթ պաշտօնական լուսաբանութիւն մըն ալ չի տրուեցաւ ազգին։

Աններելի ապօրինութիւն մըն է եղածը պարզապէս։ Գրագէտներ կան որոնք տիրող անորոշ կացութեան մէջ [illegible] Շատերուն գործերն ալ Պատրիարքարանի փոշիներուն տակ կը ծածկուին, մինչդեռ յանձնաժողովն ալ իր անուշիկ քունը կը խորդայ. ու Իզմիրեանց մրցանակին յատկացուած տոկոսին գումարն ալ կը բարդուի իրարու վրայ, դուցէ օր մըն ալ խաչագող քիմքիկի մը գրպաններուն մէջ գաղթելու համար։

Իզմիրեանց Յանձնաժողովը թող այլեւս սթափի այդ քունէն, և գոնէ մեր եղկելի գրականութեան դրութիւնը նկատի առնելով, յարգէ բարեյիշատակ կտակագրին կամքը, իր այդ յարգանքի ընծայումին մէջ, անուղղակի ունեւորներու բարեսիրական միտումները գրգռելով։ Աւե՞լի տեսան արդէօք հայ գրականութեան քաջալերանքի այսքան փոքր բաժինը, որ սրտով չի կամեցուիր անոնց։ Իզմիրեանց մրցանակը հայ գրագէտին համար ովասիս մըն է, որ իր քրտնաջան յոգնութիւններէն ետքը, կրնայ պահ մը անոր շուքին տակ հանգչելով, բարոյական կազդուրում մը զգալ։ Եւ թէեւ հրատարակչական ընկերութեան կազմութիւնը կ'ողջունենք կոր այսօր, այնուամենայնիւ կարելի չէ մօտաւոր ժամանակի մը մէջ խեր մը սպասել անկէ։ Այս առթիւ բոլորովին տարակարծիք ենք նաեւ ծանօթ հրապարակագիր Տիգրան էֆ. Արփիարեանի, երբ առաջարկած է Իզմիրեանց կտակէն գոյացած տոկոսները յատկացնել հայ հրատարակչականին։ Ասիկա տեսակ մը գեղծում պիտի ըլլայ կտակին օրինական տրամադրութեանց պայմաններուն, և շարաշար միտում մը կտակատարին կամքին ոսկորները խռովելու աստիճան։

Իզմիրեանց յանձնաժողովը իր սըխալը դարմանած կ'ըլլայ միայն, առաջիկայ տարւոյ մէջ իր գրագէտ նախագահին առաջնորդութեամբ գումարելով իր նիստերը, քաջալերելու փափաքով հայ գրագէտներու աշխատութիւնները, որոնք քանի մը տարիներէ ի վեր ապարդիւն կը մնան։ Այլապէս մեր կտակները սոսկ կտակներ եղած պիտի ըլլան և պիտի նպաստեն հրիտակումներու ձախողութեան։

ԱՐԻՍ ՏԷՐ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ

Ազատութեան տարեդարձը այս տարի սովորականէն աւելի փայլուն կատարուեցաւ. [illegible] զանազան պաշտօնական մարմիններ. Հոյ. Յառաջ. Երիտ. Ակումբի կողմէ Թորոս էֆ. Պալըքճեան բանախօսութիւն մը արտասանեց. նոյնպէս քաղաքիս առաջն. փոխանորդ՝ Տէր Թադէոս քհնյ. Ներսէսեան որ իր թրքախօսութեամբ մասնաւոր համբաւ կը վայելէ մինչեւ իսկ օտար շրջանակներուն մէջ, գըրուածքեցաւ ազատութեան գաղափարին համար զոհուողները։ Ճառը շատ գեղեցիկ ընդունելութիւն մը գտաւ և կ'ընդմիջուէր բուռն ծափահարութիւններով։ Հանդէսը որոշուած էր Հուրրիէթ մէյտանի կոչուած վայրը, մեւզթէին աղօթքը փակուած նկատուեցաւ։

*** Ազգ. երկսեռ վարժարանները մանաւանդ այս տարի յաջող շրջան մը բոլորեցին, արդէն ուսուցչական կազմը զօրաւոր ույժերով կազմուած էր. Թող. Խորհուրդը ծայր աստիճան գոհ ուսուցիչներէն՝ անմիջապէս պայմանագրութիւն կնքեց եւ չի թոյլատրեց որ մէկը հրաժարի. Տեսուչ Վահան էֆ. Ասլանեանի աննկուն գործունէութիւնը գնահատութեան արժանի է։ Մինչ ժողովուրդը գոհ ամէն տեսակէտով՝ անգին գտնուեցաւ մէկը որ այլեւայլ էնթրիկներով քանդել կը փորձէր ազգ. միակ միխթարութիւնը հանդիսացող եւ իր գոյութեան հետ կապ ունեցող դպրոցները. ուրախ ենք ըսելու որ, հայ գաղութիս գիտակից մասէն զօրաւոր ապտակ մը ընդունեց և տեղը նըստաւ։

*** Այս կիրակի քանի մը ժամ տեւողութեամբ տեղատարափ անձրեւէն եւ կարկտաւէն վերջ՝ յաջորդած էր սոսկալի հեղեղ մը. կ'ըսուի թէ ցարդ իր նմանը երբեք տեսնուած չէ տասներեք տարիներէ ի վեր. քաղաքիս մէջտեղէն անցնող գետակին ջուրը դէպի խանութներէն ներս խուժած եւ բաւական վնասներ հասցուցած է. անագին ծառեր արմատախիլ եղած, կամուրջներ, բացի մէկէն, առանց բացառութեան փլած, քանի մը տուներ եւ խանութներ ջուրի հոսանքներուն զոհ գացած են. բարեբախտաբար անձի կորուստ ըլլալը տակաւին ստուգուած չէ։

*** Վիճակիս համար կարող առաջնորդի մը պէտքը յայտ զգալի է. Թէպէտեւ կեդրոնը կարող է հոգալու բարենպատակ հաստատութիւնները և ազգ. ուրիշ գործեր, և սակայն թեմերը՝ որոնց մէջ մասնաւոր տեղ մը կը գրաւեն Հայ բոշաներու գիւղերը, որոնք զուրկ են բացարձակապէս վարժարաններէ և եկեղեցիներէ։ Մազ-գործները, աղաքները տռհասարակ ընդունակ են. այդ ցեղերուն մէջ ո՞վ գիտէ ի՞նչ թաքուն հանճարներ կան, որ առողջ դաստիարակութեամբ միայն ի յայտ կրնան գալ, և որուն համար պողպատէ ձեռք մը անհրաժեշտ է. փորձով հաստատուած է արդէն, Հայ բոշաներու մէջէն ելած են բըժիշկներ, գեղագործներ, ուսումնական անձնաւորութիւններ և պաշտօնեաներ։ Պատրիարքարանի մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս կէտին վրայ։

*** Արդարեւ գոհունակութեամբ կ'արժէ յիշատակել տեղւոյս թուրքերուն համերաշխ և սիրով ապրելը՝ Հայ և Ցոյն քիչ անգամ կը լսուի, ինչպէս կ'ըսէ ժողովրդական առածը, ղուզիի պէս մարդիկ են. Հայու և Թուրքի միջեւ կռիւ պատահած պահուն կաւզան անմիջապէս կը միջամտեն և ի նպաստ Հայուն խօսքի կը փոխանակեն. այսպիսի թըրքաշատ գաւառի մը մէջ հակառակ քրիստոնեաներուն թիւով քիչ ըլլալնուն՝ օրիորդներ և տիկիններ արձակ համարձակ կը պտտին, և ցարդ ոեւէ ցաւալի դէպք չէ պատահած։

Ա. ՍԻՒԼՊԻՆԵԱՆ

Դասքեմուճի

ՔՈԼԵՐԱՆ ՊԱԳՈՒԻ ՄԷՋ

Քոլերան անարգել կը հնձէ կեանքեր Կովկասի քաղաքներուն մէջ։ Վերջին օրերուս չարիքը բոյն դրեր է Պագուէն քիչ հեռու գտնուող Հայոց Արուարձանին մէջ (Երմէնի-քէնդ) և աղքատիկ բնակիչներէն անխնայ կերպով զոհեր կը տանի։

ՕՍՄ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ՈՒՍԱՆՈՂ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒՆ

Երկարամեայ խանձանքէ մը յետոյ ձեր երկրորդական ուսումը աւարտած երբ կ'սպասէք համալսարանի դռներու բացման, հոն լրացնելու համար ձեր զարգացման շղթաները, աւելորդ չըլլար կարծեմ այս մի քանի տողերով շեշտել այն դերը որ պիտի ստանձնէք և պարտիք ստանձնելու ձեր այդ այլացեղ ու բազմատարր յարկին տակ։

Շատ երկար պիտի ըլլար խօսիլ Ուսանողական իրաւունքներու ծագման եւ օգուտներու մասին այս տողերով որք չի պիտի բաւէին, միայն հոս համառօտակի կ'ուզեմ խօսիլ կենսական և կարեւոր հարցի մը՝ Ընդհ. ուսանողական միութեան մասին։ Ուսանողութիւնը ամէն երկրի մէջ կը կազմէ բարոյական ուժ մը, կոչուած տիրապետելու ապագային և ազդելու այդ ապագային վրայ։ Մինչեւ այժմ ուսանողութիւնը մնաց իր նեղ սահմանին մէջ բոլորովին կարեւորութենէ զուրկ և որուն վրայ շատ քիչեր կան մտածող. Ապագայ սերունդի ազդակներուն՝ ուսանողութեան հանդէպ մինչեւ ցարդ ցոյց տրուած այս ցուրտ վերաբերման այլափոխումը երբ գեղազոյն ընկերներ ձեզի յանձնուած է։ Մի քանի ամիս յետոյ երբ պիտի երթաք գրաւելու նստարանները, մի բաւականանաք միայն ուսուցիչին աւանդութիւնները լսելու ու վերադառնալով. հոն՝ այդ դրասեղաններու վրայ ջանացէք այս օսմանեան երկրին իրերամերժ ու անհաւասար մտաւորականութեան մէջ մտցնել տալով բոլոր օգտակար ուղղութիւնները։ Այդ դասընթացքներու աւարտումէն յետոյ երբ կեանքի մէջ պիտի ունենաք ձեր դերը ձեռք բերելով ընկերութեան զանազան խաւերուն մէջ այլազան դիրքեր և ներգործնական աշխատանք, շատ դիւրին է մտածել ուսանողութեան վիճակին այժմու պաշտօնին վեհութեանը վրայ որուն գործադրումը պէտք է փութացուի որպէս զի չադրութեան և մեծագոյն ակնկալութիւններու առարկաներէն մէկը։ Եւ անոր այս պաշտօնին կիրառումը, գործադրումը ինչով կարելի է ձեռք բերել, եթէ ոչ ուսանողներու հաւաքական ամբողջութեամբ։ Անհատական ձեռնարկներ ու ջանքեր ոչինչ կարժեն և չեն կրնար ունենալ այն օգտակարութիւնը ինչ որ կարելի է ձեռք ձգել հաւաքական աշխատութեամբ։

Կարդացէք Եւրոպայի, Ամերիկայի զանազան վայրերէ ելած թերթերը որոնց իւրաքանչիւրին մէջ չեն պակսիր Ուսանողական միութեանց ժողովներու հրատարակութիւններն ու յայտարարութիւնները։ Զուիցերիոյ այդ ազատ քաղաքին մէջ գոյութիւն ունեցող ուսումնատենչ Ուսանողական զանգուածը ամրապնդըւած ձեռնարկած է նոյնիսկ իր օրկանին «Ուսանող» պարբերականին հրատարակման։ Կարծեմ պատճառ մը չունիք ձեր այդ Օսմ. համալսարանի բոլոր ուսանողներէ նոյնատեսակ ամուր հիմերու վրայ դըր— միութիւն մը կազմելով դէպի լաւագոյն իտէալներ ձգտելու։ Ուրեմն ձեր այդ առաջին քայլին մէջ ջանացէք կազմել Օսմ. համալսարանական ուսանողներու միութիւնը, որով պիտի ճանչնաք զիրար, իրարու մտքի պիտի ծանօթանաք, պիտի վիճիք ու վերջապէս ձգտելով դէպի լաւագոյնին պիտի աշխատիք անոր գործնականացմանը։ Այս միութիւնը իր սահմաններէն դուրս աւելի հասարակութեան սեփականութիւն մը ըլլալով անշուշտ է որ ժամանակի ընթացքին մէջ կ'ունենայ իր հրատարակութիւնները՝ պարբերականները և նաեւ իր գօնֆերանսները, ունենալով կեդրոն մը որ միեւնոյն ատեն կ'ըլլայ ընթերցարան հայկապ գրադարանով ու թերթերով ճոխացեալ։

Ահա այս յառաջացումը իր մտաւորական տեսակէտէն զատ կ'ունենայ իր քաղաքական բարիքը ջնջելով ցեղական ոգիին տարբերութիւնը, գաղափարներն ու բարքերը իրարու մօտեցնելով։

Արդ, Ուսանող ընկերներ, միշտ հաւատարիմ ուսանողութեան խտացած պարտք-իրաւունքի վեհ սկզբունքին, յառաջ քալեցէք միշտ իրերօգնութեան սեպուհ գաղափարներով և ջանացէք ձեր այդ հարկերուն տակ ստանալ և տալ ճաշակը ամէն վսեմութիւններու, ճաշակը գեղեցիկին, բարիին ու գաղափարականին և ահա պիտի տեսնէք թէ ձեր կեանքերը անզգալաբար իբր շառաւիղներ մօտեցեր են բազմացուած կեդրոնին՝ կատարելութեան։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՒՔԻՒՃԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՕԴԱՅԻՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՖՐԱՆՔՕԹՈՒՐՔ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ֆրանսացի օդային նաւագնացներուն յաջողութիւնները յօդուածներու նիւթեր կը հայթայթեն գերման մամուլին որ, [illegible] թիւններով։ Գերման մամուլը բոլորովին քաղաքական գոյն մը կուտայ այս օդային նաւագնացութեան փորձին։ Այս քաղաքական գոյնն է զոր Բրոֆ. Շիման կը փորձէ ի վեր հանել Քրէօյց Զայթունկի մէջ յօդուածով մը և այս առթիւ ի յայտ կը բերէ աւիւն մը, որ իրեն սովորական է երբ խնդիրը Ֆրանսայի դէմ յարձակելու վրայ է։ Պ. Շիման, որ տաղանդաւոր պատմագէտ մը նկատուած է, ամէն չափ կը կորսնցնէ երբ խնդիրը Ֆրանսայի գործերուն մասին դատաստան մը ընելու վրայ է։ Ասոր համոզուելու համար կը բաւէ կարդալ իր հետեւեալ տողերը. «Մենք՝ Գերմաններս՝ պիտի վարանէինք Ֆրանսայի արտայայտել մեր կատարեալ հիացումը, եթէ Վօժերու անդիի կողմը, յաջողութենէն չգինովնային մեզի հանդէպ խոհեմութեան եւ քաղաքավարութեան կանոնները մոռնալու աստիճան և եթէ իրենց սրտերուն խորը երկարատեւ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (7)

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

ՀԵՂԻՆԱԿ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

— Իշալլահ այսօր խօսքը կը լմնցընենք, հինգշաբթի նշանտուքը կ'ընենք, քանի մը շաբթէն ալ հարսնիքը, եզրակացուց տիկին Թագուհի, մէյմը որ նշանտուքը ծանուցուի ա՛լ ամէն մարդ յոյսը կը կտրէ և մեզի հանգիստ կը թողուն։

— Այնպէս է, բայց խնդիրը այսօր վաղը նշանտուքը ընելուն վրայ է, պատասխանեց Ղուկաս էֆէնտի, և ես ալ ողջկանդ ձեռքն է, թո՛ղ քիչ մը աշխատի ինքզինքը սիրցնէ, մինակ մեր աշխատելովը չըլլար....։

— Այդ մասին դուն հոգ մի՛ ըներ, ես պէտք եղած խրատը տուի իրեն, ըսաւ Թագուհի խորհրդաւոր կերպով։

Ղուկաս էֆէնտի իրենց տալիք այցելութեան առթիւ, որ վճռական ճակատամարտի մը կարեւորութիւնը ունէր, այնքան ջղագրգիռ վիճակ մը ստացած էր որ տանը մէջ անտանելի կը դառնար ամենուն։ Կ'ուզէր արդուզարդի ամենափոքր մանրամասնութիւններուն հսկել, աղջկանը մազի յարդարումին դիտողութիւններ ընել։ Նոյնիսկ ուզեց որ երեսը քիչ մը շպարէ, առարկելով թէ նոյն օրը քիչ մը դէմքը տժգոյն էր։ Սակայն Ռոզիկ ընդդիմացաւ, այդ կեղծ շպարանքը իր արժանապատուութիւնը կը վիրաւորէր, չէր ուզեր ընդունիլ թէ իր գեղեցկութիւնը կարկտաններու պէտք ունէր։

— Կ'ուզեն հաւնին, կ'ուզեն չհաւնին, մեռնելու չեմ ես, գոչեց ի վերջոյ, զայրագնած շեշտով մը, երբ հայրը նորանոր հրահանգներ կուտար իրեն։

Եւ սակայն ներքնապէս տարանկ չէր խորհեր, ընդհակառակը բուռն կերպով մը կը բաղձար գործին յաջողութեան, մանաւանդ հիմա, երբ հաւանական մրցակից մը կը ցցուէր իր դէմը։

Մայրը, առաւօտն, պատմած էր իրեն առջի իրիկուան Ղուկաս էֆէնտիի հանդիպումը Աբգար էֆէնտիի և Հերմինէի հետ և իրենց միջեւ փոխանակուած խօսակցութիւնը, և որպէս զի աղջիկը աւելի զգայ՝ կրցածին չափ հաճոյ ըլլալու ակնավաճառ երիտասարդին, վտանգը աւելի մեծցուցած էր, այնպէս որ՝ Ռոզիկ՝ հայելիին առջեւ իր մազերը շիտկած միջոցին, մտքի բաղդատութիւններ կ'ընէր իր ու Հերմինէի հրապոյրներուն միջեւ և տեսակ մը դաւանութեամբ ինքնիրեն կը սփոփուէր խոստովանելու անոր առաւելութիւնները։ Եւ այս բանը տեսակ մը կատղութեամբ կը լեցնէր զինքը։

Այս վայրկեանիս պարզապէս կ'ատէր Հերմինէն՝ որուն հետ մտերմական բարեկամութեամբ մը կապուած էր սակայն։ Ու կը խորհէր օգտուիլ մօրը տուած խրատներէն, երիտասարդին հանդէպ պչրանքները կրկնապատկել, իր մարմնական ու մտային ամէն մէկ արժանիքը երեւան հանել, անոր աչքը խօթել։

— Հերմինէն թէեւ շատ աղուոր է, բայց համարձակութիւն չունի, կը մտածէր, մանաւանդ երբ անծանօթ երիտասարդի մը հետ առաջին անգամ կը գտնուի, ես իրմէ պզտիկ ըլլալով հանդերձ շատ աւելի համարձակ եմ...

Ու տենդոտ շարժումներով կը շարունակէր իր զարդարանքը։

Ղուկաս էֆէնտի ա՛լ վերջապէս հեռացած էր քովերնէն և վարի սրահը, վառարանին քով կ'սպասէր որ մայր ու աղջիկները իրենց արդուզարդը լմնցնեն։

Յանկարծ սենեակին դուռը բացուեցաւ և Տ. Միքիաս քահանան ներս մտաւ.

— Վա՛յ, Ղուկաս էֆէնտի, այսօր տօ՞ւնն էք եղեր, գործի չէք գացեր, արդեօք անհանգիստ էք, հարցուց։

— Ո՛չ, տիկնոջ հետ այցելութեան մը պիտի երթանք, անոր համար վար չիջայ։

— Ես ալ տիկինը տեսնելու եկայ, իրեն կարեւոր բան մը հաղորդելու համար, ըսաւ Տ. Միքիաս խորհրդաւոր կերպարանքով մը։

— Հիմա ուր է նէ՝ վար կ'իջնայ, կը հագուի կոր... խե՞ր է ըսելիքդ...

— Աստուած ուզէ նէ խեր կ'ըլլայ, արդէն գաղտնի բան մը չէ, ձեզի ալ կրնամ ըսել,

— Խօսէ տեսնենք, տէր հայր, ըսաւ Ղուկաս էֆէնտի հետաքրքրուած,

—Այս օրերս Բարիզէն մայր մը և տղայ մը եկեր են, Լեւոն Կոկիկեան է եղեր մարդուն անունը, հարուստ ակնավաճառ երիտասարդ մը, որուն գալուստը թերթերն ալ ծանուցած էին...

— Է՛յ, ըսաւ Ղուկաս էֆէնտի, ականջները խոշոր խոշոր բացած։

— Բարի գալուստի այցելութեան գացի իրենց, շատ շնորհքով մարդիկ կ'երեւան կոր, պանդոկին մէջ ալ երեք սենեակ վարձեր են, բաւական տեսնուեցանք։

— Գիտեմ, կը ճանչնամ զիրենք պատասխանեց Ղուկաս էֆէնտի, տղան գործեր ունի եղեր, քանի մը օր պիտի մնան մեկնին...

— Ինծի այնպէս չըսին, ըսաւ Տ. Միքիաս քահանան, ընդհակառակը երիտասարդը ամուսնանալու միտք ունի և ճիշդ ես ալ այդ բանը իմանալուս ուզեցի հոս գալ... արդեօք չե՞նք կրնար մեր Ռոզիկին համար կարգադրութիւն մը ընել...։

Ղուկաս էֆէնտի յայտնապէս նեղութիւն կը զգար այս անհարկի միջամտութենէն, բայց և այնպէս չուզեց եղած առաջարկութիւնը կտրուկ կերպով մերժելու։

— Աղէկ կ'ըլլայ թէեւ, բայց նախ որոշ տեղեկութիւն առնելու է մանչուն մասին, ատկէ զատ նայինք կինս աղջիկը հեռու տեղ հարսնցու կ'ուզէ՞... չե՞ս գիտեր մեր կիները քիչ մը տարօրինակ են... եթէ ծառայութիւն մը ընել կ'ուզես մեզի առ այժմ ուրիշի խօսք մի բանար, լաւ մը տեղեկութիւն առնենք իրենց մասին և եթէ լսածնուս պէս պատուաւոր և հարուստ երիտասարդ մըն է, ինչո՞ւ չէ, կրնանք աղջիկնիս տալ... միայն թէ, կը կրկնեմ, առայժմ ուրիշին բան չըսես...։

(Շարունակելի)

JOURNAL ARMENIEN AREVELK
Directeur Propriétaire
Karekin Boyad
Conspie G

Août 1910

[illegible] վրէժի եւ ատելութեան վէրքեր [illegible]։ Այս վերջի ժամանակներս Ֆրանսական մամուլը կարդացողները պիտի կարծէին թէ ամբողջ [illegible] ծայրայեղ վրիժառութեան ջղաձգութեան մատնուած է։ Ազգային փոքր յաջողութիւն մը, օթօմօպիլիսթներու յաղթանակ մը, ընդծովեաններու յաջող փորձեր, դաշնագիրներու եւ համաձայնութիւններու ստորագրումներ պատրուակ մը հայթայթած են վրիժառութեան կիրքին պոռթկումին, եւ յոյժ կայծը, զոր կը անուանեն, վրիժառութեան համար անմիջապէս լափլիզող բոցի կերպարանափոխուած է։ Ժամանակին հետ մենք՝ Գերմանացիներս՝ վարժուեցանք չզայրանալ շօվէնութեան այս ցոյցերէն և զանոնք ախտաբանական երեւոյթներ կը նկատենք։ Կը յուսայինք որ ժամանակը պիտի բժշկէր Ֆրանսայի վէրքը եւ բանականութիւնը իրենց խորհուրդ պիտի տայ մոռնալ անդարմանելին և Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի համար modus vivendi մը փնտռել. պարտինք խոստովանիլ որ յուսախաբ եղած ենք»։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նախարարաց Խորհուրդին նիստէն յետոյ, որ տեղի ունեցած է Թագաւորին նախագահութեանը տակ, Պ. Գանալէխաս յայտարարած է որ պարզապէս Թագաւորին պարզած է իր բացակայութեանը գործերու ընդհանուր գնացքը։ Պ. Գանալէխաս կը հաւաստէ թէ օրինագիծ մը պատրաստած է հանքերու աշխատութիւնները կանոնաւորող, ինչպէս եւ ընկերական կարգին վերաբերող ուրիշ օրինագիծեր, որոնք մեծ դղրդիւն առաջ պիտի բերեն Սպանիոյ մէջ։ Նախարարաց Խորհուրդը իր ցաւերը արտայայտելով, ընդունած է զօրավար Մարինայի առողջական պատճառներու համար ներկայացուցած հրաժարականը Մելիլլայի ընդհանուր հրամանատարի պաշտօնէն։ Իրեն յաջորդած է Զէօթայի կառավարիչ՝ զօրավար Ալդան, որուն գլխաւոր արժանիքը կը կայանայ քաղաքական ո եւ է կուսակցութենէ դուրս եւ լաւ զինուոր ըլլալուն մէջ։ Այս պարագան խել մղած է Գանալէխաս իր ընտրութիւնը ընելու անոր վրայ։ Զէօթայի մէջ զօրավար Ալդանի պիտի յաջորդէ զօրավար Ալթան։ Գանալէխաս կը ծանուցանէ թէ կարդինալ Մէրրի Տէլվալ վատիկանի մօտ Սպանիոյ գործակատար Մարքի կոնղալէզի յանձնած է սպանիական կառավարութեան յանձնուելու համար ծանուցագիր մը։ Այս ծանուցագիրը քանի մը օրէն պիտի հասնի կառավարութեան ձեռքը։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՅՍԸՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ

Չինաստանի փոքր կայսրը, որ հիմա չորս ու կէս տարեկան է, իր կրթութիւնը սկսաւ։ Քուանկ Սիւս կայսրէն այրի մնացած Լօնկ Եու կայսրուհին խնամակալութեան տակ [illegible] Մշտնջենական Գարուն կոչուած դղեակին մէջ, ուր կը բնակի ամրան տաք ջօրերուն։ Հակառակ օդին տաքութեան, դասերը չեն դադրած, ու հակառակ իր մատղաշ տարիքին՝ յաջողած են անոր սորվեցնել նոր ակսոյթներու գործածութեան յատուկ Փոքր Ուսումնասիրութիւն կոչուած գրքոյկին մէջ պարունակուած գիրերը։ Չինական Թերթերուն համեմատ՝ մանուկ վեհապետը արդէն կը հասկնայ թէ տառապէս և թէ իմաստով այն բարոյական խրատները որոնք կը գտնուին այդ գրքոյկին մէջ և որոնք Թոթովել տուած են երկար ատենէ ի վեր չինացի փոքր տղաքները։ Արդէն, կըսէ Թան, չինացի մանուկները ապիտակ ցեղին մանուկներէն աւելի կանխահաս միտք մը ունին. այս գերազանցութիւնը, որ սակայն տասներկու տարեկանին կանհետանայ, իրենց Թոյլ կուտայ երբեմն յիշողութեան հրաշալիքներ կատարել։ Ուրեմն պէտք չէ զարմանալ որ կայսրը այսքան մատաղ տարիքի մը մէջ կրնայ այնքան դիւրաւ բաներ կարդալ։

ԳԱՐԱՏԱՂ

Չէթինէյէն կը ծանուցանեն թէ Նիքիթա իշխանին Թագաւոր հռչակումի արարողութիւնը տեղի ունեցած է մեծ հանդիսաւորութեամբ, Իտալիոյ Թագաւորին և Թագուհիին, ինչպէս օտար իշխաններու ներկայութեանը։ Գարատաղի Թագաւորը Նիքիթա Ա. տիտղոսը առած է։ Բազմաթիւ Սերպեր, Օսմանցիներ, Տալմացիաներ և Իտալացիներ Չէթինէ գացած են, արարողութեան ներկայ գտնուելու համար։ Այս առթիւ Թագաւորը ներում շնորհած է նախկին նախարար Ճուրովիչի, որ տասներէք տարի բանտարկութեան դատապարտուած էր պօմպաներու գործին առթիւ։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Միացեալ Նահանգներու նախորդ նախագահ Րուզվէլթի կողմէ առաջին յարձակումը տեղի ունեցած է փոխ-նախագահ Շէրմանի դէմ Ութիքայի մէջ։ Րուզվէլթ տասը հազար ագարակատէրներու ժողովի մը առջեւ, նոյն իսկ այն քաղաքին մէջ ուր կը բնակի Շէրման, հետեւեալ բառերով շնորհաւորած է ծերակուտական Տէյվընբօրթը, որ Շէրմանի կատաղի թշնամին է. «Բարեբախտ եմ ըսած է, այս գետնին վրայ Տէյվընբօրթը տեսնելուս, որովհետեւ միակ քաղաքականութիւնը զոր կը սիրեմ, այն է ուր պարկեշտութիւնը կ'ընկերանայ կորովին։ Քաղաքական անձնաւորութեան մը համար իր կուսակցութեանը ծառայելու լաւագոյն եղանակը ժողովուրդին շահերուն ազդուապէս ծառայելն է։ Այս պատճառաւ է որ բարեբախտ կը համարեմ զիս Տէյվընբօրթը հոս տեսնելուս։» Րուզվէլթի ժողովրդականութիւնը անձգին կը դառնայ։ Երբեք առաջ բերած չէր այսքան մեծ խանդավառութիւն մը։ Կիներ, տղաք և ամէն մարդ մոլեգին կերպով ծափահարած են զանիկա։ Իր ընտրական պայքարին համար կատարելիք պտոյտը յաղթութիւն կը խոստանայ։ Րուզվէլթի յաղթանակը ստոյգ կ'երեւայ, որովհետեւ պիտի յաջողի իր շուրջը հաւաքել ամբողջ հանրապետական կուսակցութիւնը և այս կերպով Նիւ Եօրքի ռամկավարականներուն բաւական դժուարութիւններ պատճառել։ Ռամկավարականներուն յաջողութիւնը, ներկայ պայմաններուն մէջ, ապահովուած կ'երեւար, բայց եթէ Րուզվէլթ իբր պօս մասնակցի պայքարին. ելքը իրենց համար տարակուսական պիտի ըլլայ։ Ամէն պարագայի մէջ «Հին պահակ խումբ»ին, այսինքն հանրապետական կուսակցութեան կացութիւնը շատ գէշ է։ Հերքիմէր պատասխանելով այդ նախատական յարձակումներուն, որ կ'ըսէ թէ իր բոլոր բարեկամները պայքար կ'ուզեն, Րուզվէլթ յայտարարած է. պայքարի՛ օլ րա՛յթ։ Ես կը սիրեմ պայքար[illegible] պիտի ըլլայ։ Սարաթօկայի մէջ, նախկին նախագահին բարեկամները հիմա կը փորձեն մասնաւոր միթինկ մը գումարել որ տեղի պիտի ունենայ նախնական ընտրութիւններէն առաջ և ուր փոխ-նախագահ Շէրման պարզապէս պիտի վառուի՝ իբր առժամեայ նախագահ. իր տեղը Րուզվէլթ պիտի ընտրուի։ Այս մասին 32 ձայնի մեծամասնութիւն մը կը ներկայացնեն։ Պ. Շէրման որ Ութիքան Թողուց այդ քաղաքին մէջ Րուզվէլթի ներկայութեանը միջոցին, ոչինչ կ'ուզէ լսել։ Ալ ինքզինքը կորսուած կըզգայ քաղաքական կեանքին մէջ։

ԼՈՒՍԻՆԵՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

Լոյս տեսաւ Գ. Լուսինեանի Ֆրանսահայ մեծ բառգիրքին Բ. հատորին 40րդ պրակը։ Հաւաքողք պէտք է փութան լրացնել իրենց պակաս պրակները։ Գործը կաւարտի ամսոյս վերջը։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ. Պոլսէն կ'իմանայ թէ Անգլիոյ դեսպանը արտաքին գործոց նախարարին փափագ յայտնած է որ Բ. Դուռը աւելի հաշտարար ընթացք մը բռնէ քրիստոնեայ ազգայնութեանց հանդէպ, որոնց ամէնքն ալ դժգոհութիւն կը յայտնեն։ Ասկէ զատ, Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարը միեւնոյն դիտողութիւնները ըրած է Լոնտոնի օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշայի։ Վիէննական Թերթը կ[illegible] թէ այդ դիտողութիւնները շատ գէշ տպաւորութիւն մը առաջ բերած են Բ. Դրան մէջ։ Ժէօն-Թիւրք շրջանակներու մէջ սա կարծիքը կը տիրէ թէ պօյքօթի առթիւ եղած վնասներու հատուցման պահանջումը Անգլիոյ Թելադրութեամբ եղած է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

Աթէնքէն կը գրեն թէ Յունաստան տենդոտ կերպով կը պատրաստուի։ Նաւերէն գիշերանց ռազմամթերք կը հանուի ցամաք։ Անդրատլանտեան շոգենաւային ընկերութեանց հետ պայմանագրութիւն կնքուած է՝ Ամերիկայէն հելլէն զինուորները Յունաստան փոխադրելու համար։ Կրետացիներէ բաղկացած զօրաբանակ մը պիտի փոխադրուի Յունաստան։ Ինը տարի առաջ շինուած երկու հզօր զրահաւորներու գնման վրայ կը խօսուի, քանի որ ծովային պատերազմը մեծ դեր պիտի խաղայ երկու երկիրներու միջեւ մղուած կռուի մը վերջնական արդիւնքը վճռելու համար։ Թուրքիա Գերմանիայէն երկու զրահաւորներ գնած ըլլալով, ձեռնհաս շրջանակներուն մէջ պէտք կը զգան հելլէն նաւատորմը զօրացնելու, քանի որ օսմ. նաւատորմին վրայ կարեւոր ուժեր կ'աւելնան։ Սակայն յունարէն թերթ մը կ'ըսէ թէ լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը կարծուի որ պատերազմին առաջքը պիտի առնուի։ Պ. Վէնիզէլոս ծածկագիր երկար հեռագիր մը ուղղելով Պ. Տրակումիսի, ծանուցած է թէ Եւրոպայի պետական մարդոց կարծիքը հարցուցած է։ Այդ դիւանագէտները փափաք յայտնած են որ Պալքաններուն մէջ խաղաղութեան պահպանումը շարունակուի։ Աթէնքէն հասած հեռագրի մը նայելով, օսմ. իշխանութիւնները փութով կ'ամրացնեն սահմանագլու[illegible] [illegible]ներու համախմբում մը։

*** Լա Թիւրքի վերապահութեամբ կը ծանուցանէ թէ Պերլինէն Բ. Դրան ուղղուած հեռագրի մը համաձայն, Գերմանիա և Աւստրիա Թոյլ չպիտի տան որ պատերազմ յայտարարուի Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ, պատերազմ մը, որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ։ Այդ երկու պետութիւնները միւս տէրութեանց հետ համախորհուրդ, այնպիսի կարգադրութեան եղանակ մը պիտի առաջարկեն որ երկու կողմէն ալ ընդունուի։

*** Լաւատեղեակ աղբիւրէ մը կը ծանուցուի թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարը Լոնտոնի աւստրիական դեսպանին յայտարարած է որ Անգլիա գերագոյն պատճառներ ունի Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ նաւային պատերազմ մը արգիլելու Միջերկրականի աւազանին մէջ։

*** Հելլենական դեսպանատունը ծանուցագիր մը յղելով Բ. Դրան, ըսած է թէ մինչեւ հիմա քանիցս դիմումներ ըրած է Թէմէթթիւի տուրքի գանձման դէմ, որ կը հակառակի երկու երկիրներու միջեւ գոյութիւն ունեցող դաշնագիրներու։ Հելլենական դեսպանատունը, իր կառավարութեան անունով, պատասխանատու կը համարէ օսմ. կառավարութիւնը՝ հելլենահպատակներուն կրելիք վնասներուն համար, Թէմէթթիւի տուրքին գանձումովը։ Ուստի հելլենական դեսպանատունը կը խնդրէ որ ձեռնհաս իշխանութեան հրաման տրուի՝ այդ տուրքին գանձումը դադրեցնելու համար։ Հելլենական դեսպան Պ. Կրիբարիս այսօր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Րիֆ'աթ փաշայի հետ Թէմէթթիւի գանձման խնդրին և պօյքօթաժին շարունակման մասին։ Օսմ. կառավարութիւնը Բ. Դրան իրաւախորհրդականներու կարծիքը հարցնելէ յետոյ, բացարձակապէս մերժած է պօյքօթին համար վնասներու հատուցում ընել։

*** Օսմ. կառավարութիւնը որոշած է ազդուապէս գործել, եթէ երբեք Յունաստան կրետացի երեսփոխաններու ընտրութիւնը ընդունի։ Բ. Դուռը մտադիր է տէրութիւններէն խնդրելու որ ինքնօրինութիւն տրուի Կրետէի, որովհետեւ արդի վիճակին շարունակութիւնը միշտ պատճառ կ'ըլլայ որ դժուարութիւններ ծագին։ Պ. Վէնիզէլոսի ընտրութեան գործը կարգադրուելէն յետոյ Բ. Դուռը հարկ եղածը ի գործ պիտի դնէ։

*** Ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ Լոնտոն գտնուած միջոցին Յունաստանի գահաժառանգին հետ ճաշած է անգլիացի ազնուական տիկնոջ մը բնակարանը։ Գահաժառանգը և Ճավիտ պէյ տիկնոջ աջ ու ձախ կողմերը նստած են։ Ճաշէն յետոյ, գահաժառանգը և ելմտական նախարարը երկարօրէն տեսակցած են։

*** Պ. Վէնիզէլոս Համէն անցած ատեն արտաքին գործոց պաշտօնատունը երթալով երկարօրէն տեսակցած է նախարար Սան-Ճուլիանօ մարքիզին հետ։ Պ. Վէնիզէլոս ուրբաթ օր Հանիա կը սպասուի. յետոյ Աթէնք պիտի երթայ։ Երեսփ. ընտրութեանց մէջ ամէնէն աւելի քուէ շահած է Եգիպտոս հաստատուած հելլէնացի սեղանաւոր Պ. Պէնաքիս, որ 30,731 քուէ շահած է։ Յետոյ կուգայ Պ. Վէնիզէլոս 30703 քուէով։

ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'իմանայ թէ Վիէննայի օսմ. դեսպան Րէշիտ փաշա Մարիէնպատ գացած է՝ եպարքոսին հետ խորհրդակցելու համար։ Պետերսպուրկի օսմ. դեսպան Թուրխան փաշա ալ միեւնոյն նպատակով Մարիէնպատ ուղեւորած է։ Պերլինէր Թակպլաթ կը հաստատէ այն լուրը թէ եպարքոսը Պերլին պիտի երթայ և կայսեր կողմէ պիտի ընդունուի։

*** Բարիզի Լիպր-Բրօլ լրագիրը կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի [illegible] Պ. Բիշօն մօտերս գիւղագնացութիւն կատարած տեղին մէջ պիտի ընդունի եպարքոս Հաքքը փաշայի այցելութիւնը, անոր հետ խորհրդակցելու համար փոխառութեան վերաբերեալ առկախ խնդիրներու վրայ։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒՄԸ

Թանին կ'իմանայ թէ մաքսատուրքի %ին 4 յաւելումը կախուած ունի Պաղտատի երկաթուղիին վերաբերեալ կարգ մը գործերու կարգադրութենէն։ Այդ երկաթուղիի ընկերութեան յանձնառութեան տետրակին համաձայն, Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան նախկին հասոյթներուն յաւելումը պիտի յատկացուի Պաղտատի երկաթուղիի քիլոմէթրական երաշխաւորութեան։ Արդ, կառավարութիւնը տրամադիր չէ այդ պայմանին հաւանելու և հաւանական է որ մաքսատուրքի յաւելման խնդիրը մէկ կողմ դրուի։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՃԱՄԲԱՆԵՐԸ

Ասկէ առաջ ծանուցուեցաւ թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը ստորագրած էր 9000 քիլոմէթր ճամբաներու շինութեան վերաբերեալ պայմանագրութիւնը։ Աշխատութիւնները Խորհրդարանին բացուելէն առաջ պիտի սկսին։ Այդ աշխատութիւնները ստանձնող ֆրանսական սէնտիքան 300 ճարտարագէտներ ու վարիչներ բերել պիտի տայ Ֆրանսայէն։ Ասոնց մէկ մասը եկած է արդէն և միւսներն ալ պիտի հասնին քիչ ատենէն։ Քսան ճարտարագէտներ Իզմիր ղրկուած են, ուրիշներ՝ Հալէպ, Սելանիկ ու Գոնիա, ուր ճամբաներու շինութեան պիտի ձեռնարկուի ընդհուպ։ Կ. Պոլսոյ շրջականերն ալ մօտ ատենէն ճամբաները պիտի շինուին։ Աշխատաւորները տեղացի ըլլալուն, ծախսուելիք դրամին մեծագոյն մասը երկրին մէջ պիտի մնայ։ Նախնական նիւթերը տեղական պիտի ըլլան։ Երկու հարիւր միլիոն ֆրանքի գումար մը պիտի յատկացուի ճամբաներու շինութեան։

ՅՈՒՆԱՑ ԽՆԴԻՐԸ

Կիրակի օր Պոլսոյ Թաղերուն մէկ մասին մէջ կատարուեցան այն ներկայացուցիչներուն ընտրութիւնները, որոնք յառաջիկայ կիրակի օր Ֆէնէրի պատրիարքարանին մէջ պիտի գումարուին, Ազգ. ժողովին համար երկու անդամ ընտրելու։ Ոստիկանութիւնը միջամտութիւն չկատարեց բնաւ ու ոեւէ միջադէպ չպատահեցաւ։ Թուրք Թերթերը կ'ըսեն թէ ոստիկանական միջամտութեան մը զրոյցին պատճառաւ դժուարաւ կարելի եղած է մեծամասնութիւն գոյացնել։ Ընտրութիւնները կատարուած են դպրոցական յարկերու մէջ և չորս հոգի միայն ընտրուած են տակաւին։ Նախարարաց Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ որոշած է ընկերակցութեանց օրէնքը գործադրել, եթէ երբեք ընտրութիւնները եկեղեցիներուն մէջ կատարուէին, որոնք կրօնական պաշտամունքի միայն յատկացուած են։

*** Ժէօն-Թիւրք առջի օրուան Թիւին մէջ ծանուցած էր թէ օսմ. յոյն երեսփոխանները, Շէյխ-իւլ-Իսլամութեան տուած իրենց Թագրիրը Նախարարաց Խորհուրդին կողմէ մերժուած ըլլալուն համար, որոշած են հրաժարիլ։ Սապահ այս առթիւ դիտել կուտայ որ Թագրիրը չէ մերժուած և եպարքոսին վերադարձէն յետոյ խորհրդակցութեան առարկայ պիտի ըլլայ։ Թուրք Թերթը, իր ստացած տեղեկութեանց վրայ յենլով, կ'ըսէ թէ յոյն երեսփոխանները հրաժարելու միտք չունին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Գերմանիայէն գնուած երկու զրահաւորները, Պարպարոս Խայրէտտին և Թուրղութ Րէիս Տարտանէլ հասած են, ուր պիտի կատարուի պաշտօնական յանձնումը։ Երկու Թորփիլահալածները, Նիմունէի-Համիյէ և Կայրէթի-Վաթան արդէն իսկ մայրաքաղաքս հասած ու Վոսփոր ելլելէ յետոյ Հայտար-Փաշա[illegible] են։ Միայն Համիտիյէ յածաւորակը պիտի երթայ դիմաւորելու Տարտանէլ գտնուող երկու զրահաւորները։

*** Օսմ. նաւատորմի հանգանակիչ յանձնախումբը Կիրէս անուն զրահաւորի մը շինութիւնը յանձնարարած է։

*** Երեք նաւային սպաներ Ֆրանսա, Անգլիա ու Գերմանիա պիտի երթան, Թորփիլանաւերու գործարանները այցելելու և ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։

*** Օսմ. «տրէտնօթ»ին շինութիւնը անգլիական նաւագործարաններուն չպիտի յանձնարարուի կ'ըսէ Թուրք Թերթ մը։ Այդ խոշոր զրահաւորը պիտի կոչուի Րէշատիյէ։

ՄՕՏԱՅԻ ՆԱՒԱՐՇԱՒԸ

Ի նպաստ օսմ. նաւատորմին սարքուած նաւարշաւը փայլուն յաջողութիւն մը ունեցաւ կիրակի օր։ Սուլթանը Էրթօղրուլ զբօսանաւով Մօտա գնաց։ Իր հետ կը գտնուէին գահաժառանգ իշխանը և կայսերազուն իշխանները։ Սուլթանը ժամանելուն պէս, օրիորդներէ և այրերէ աղէկացած պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ կայսեր, զայն ողջունելէ ետքը [illegible] հիանալի ծաղկեփունջ մատոյց։ Սուլթան շնորհակալութիւն յայտնեց և ոսկիով լեցուն քսակ մը նուիրեց ի նպաստ օսմ. նաւատորմին։ Քսակին մէջ 300 ոսկի կար։ Կայսրը դիտակով հետեւեցաւ նաւարշաւի զանազան մրցումներուն, որոնք շատ յաջող անցան։ Տասներկու մրցումներ կատարուեցան երկուքէն մինչեւ վեց [illegible] մասնակցութեամբ։ Մրցումներու սահմանուած վայրն էր Մօտայի հրուանդանէն մինչեւ Գալամըշ և վերադարձ։ Առաջին մրցանակը, բաժակը, շահեցաւ Գատըգիւղի Ռօուինկ քլիւպէն Պ. Պօնտ։ Համբաւաւոր Պէտօն, որ միշտ յաղթական կ'ելլէ, հինգ զուգաթիի նաւակներու մրցումին մէջ երեք ոսկիի մրցանակը շահեցաւ։ Օսմ. մարտանաւերու նաւակներն ալ զանազան մրցանակներ շահեցան։ Ազատարար նաւակներուն մէջ Անատօլու Հիսարինը շահեցաւ։ Օր. Վիտօվիչ ալ յաղթական ելաւ Թեթեւ մակոյկներու (եօլ) մրցման մէջ։

*** Գիշերային խրախճանութիւնները հիանալի էին պարզապէս։ Մօտայի ծովախորշէն մինչեւ Ֆէնէրպաղչէ լոյսերու մէջ կը լողար։ Օսմ. մարտանաւերը լուսազարդուած էին և ելեկտրական լուսարձակները կը լուսաւորէին ամէն կողմ։ Սուլթանն ալ ներկայ էր գիշերային խրախճանքին, զոր կը դիտէր իր զբօսանաւին մէջէն։ Սուլթանը Հայտար Փաշա Լիմանի մէջ ճաշելէ յետոյ, Մօտայի ծովախորշը վերադարձած էր։ Կայսեր զբօսանաւը երեւցածին պէս Վաթան ազգ. երգը նուագուեցաւ կայս. նուագախումբին կողմէ։ Հրախաղութիւնները անընդհատ կը շարունակէին և մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր ծովուն վրայ, ուր գիշեր թէ ցերեկ խուռն բազմութիւն մը կար հետաքրքիրներու։ Լուսաւոր գունդեր արձակուեցան օդին մէջ և յետոյ վենետիկեան խրախճանութիւնը սկսաւ [illegible]երով։ Երկու լուսազարդուած նաւակներու մէջ նուագածութիւն կը կատարուէր ու սէրէնատներ կ'երգուէին։ Այդ երկու նաւակներուն կը հետեւէին հարիւրի չափ շոգեմակոյկներ ու նաւակներ։ Կէս գիշերը կէս ժամ անցած էր երբ այս զմայլելի խրախճանութիւնը վերջացաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ալ-Ախպար Թերթը կը գրէ. «Հեռագիրները իմացուցին որ Մոհամմէտ պէյ Ֆարիտի դիմումին վրայ խաղաղութեան համաժողովը իր համակրանքը յայտնած է ի նպաստ Եգիպտոսի։ Արդ, մեր կարծիքով, Եգիպտացիներուն համար կարեւորութիւն չունի որ իրենց բարեկամները շատ ըլլան, իրենց ուզածն է միայն իրականացնել իրենց փափաքը, մինչեւ իսկ եթէ մէկ հոգի ալ ալ համակրող չունենան։ Ինչ օգուտ եթէ [illegible] բոլոր բնակիչներն ալ համակրութիւն ունենան իրենց համար, ցորչափ անոնցմէ մէկը չուզէ կամ չկարենայ Անգլիան ստիպելու որ Եգիպտոսը թողու»։

ՔՈԼԵՐԱՅԻ ԴԷՊՔ ՄԸ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՄԷՋ

Երէկ առտու, Ղալաթիոյ Արքայի փողոցը, քոլերայէ կասկածելի դէպք մը պատահած է։ Առողջապահական շղթայով մը շրջապատուած է քոլերայէ վարակուած տունը։ Բժշկական յանձնաժողով մը ղրկուած է՝ մանրէաբանական քննութիւն կատարելու համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

ՔՈԼԵՐԱՅԻ ԴԷՄ

Քաղաքապետ Սուպհի պէյի նախագահութեան ներքեւ գտնուող յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի ազդու միջոցներ ձեռք առնելու քոլերային դէմ, որպէսզի Թուրքիոյ մէջ չտարածուի, նոր գումարում մը ունեցաւ։ Մայրաքաղաքիս առողջապահական քննիչներուն կողմէ ղրկուած տեղեկագիրները նկատի առնուեցան։ Այդ տեղեկագիրներուն համաձայն, Րումէլի Ֆէնէրի և Վերին Վոսփորի (եւրոպական

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (92)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Սակայն աշխարհի բոլոր դեղերն ու դարմանները անբաւական էին ամոքելու ցաւը, որ մանկամարդ աղջկան էութիւնը կը հիւծէր։ Գիտէր ասիկա, և սխրութեամբ գլուխը կ'երերցնէր ամէն անգամ որ մայրը դեղերը տար իրեն։ Իր սենեակը օրուան մեծ մասը, առանձին, նստած Թիկնաթոռի մը վրայ, պատուհանին մօտ, կը խօսէր։ Վերջին մէկուկէս տարին զոր ապրած էր, իր ակնախտիղ շողարձակութեամբը եւ շանթահարիչ վերջաւորութեամբը, երազ մը կը Թուէր իրեն երբեմն։ Բայց իրականութիւնը հոն էր, իր մօտը, իր քովը, իր վրան, իր մէջը հեղձուցիչ եւ խենդեցնող, իրականութիւնը զոր հոգիովը կրնար պրպտել, միտքովը քրքրել, մատուըներովը շօշափել, տեսնել զննել զայն, անոր Թոյնովը Թունաւորուիլ, անոր հարուածներուն տակ կիսամեռ իյնալ։ Բորբոքումի բոցեր կ'ունենար։ Աչուըները խենդութեան ցոլքեր կ'արձակէին։ Խեղդուք մը կոկորդը կը պատռէր։ Նիհար բարակ մատուըներովը, որոնք արտասովոր ուժով մը կ'օժտուէին յանկարծ, կը քաշէր կը բզքտէր հագուստները՝ կուրծքը ուսերը բանալով, շնչասպառ, ու մոլեգնօրէն կը քակէր կուռ վարսերուն հիւսուած յարդարուած կապոցները, կը քաշէր, կը փետտէր, չորս կողմէն վար Թափելով զանոնք։ Ոտքերովը գետինը կը ափէր։ Ու վերջապէս յոգնած պարտուած, երեսի վրայ կ'իյնար հերարձակ, հեւքոտ ու անշարժ, միջին դարու մոլեռանդ ապաշխարուհիի մը պէս։ Այս տագնապներուն կը յաջորդէր անուշ ու սփոփիչ անդորրութիւն մը, արցունքներ կը բխէին աչուըներէն, ազատ ու լայն շնչառութեան մը տակ կոկորդն ու կուրծքը կը զովանային։ Ու իր առաջուան կեանքին վերյուշումներովը կը մխիթարուէր։ Իրենց յստակ դրուագներովը իր մանկութեան պարագաները կը ներկայանային մտքին։ Որքան անուշ էր այդ կեանքը, բայց որքան ալ անուշ։ Ու ամէն անգամ, այս քաղցր ու ըղձալի յիշատակները կը յանգէին դէմքի մը—նոյնքան քաղցր ու նոյնքան ըղձալի—, իր մանկութեան եւ երիտասարդութեան միակ ընկերոջ, Համբիկին։ Իր ցաւերու սենեակին հնոցին մէջ, Սօֆի ա՛լ [illegible] կը փաթթուէր, այս յիշատակին, այս դէմքին։ Կը վերաշինէր հին, առաջուան կեանքը, անոր իւրաքանչիւր դրուագին վրայ կանգ առնելով, ուսումնասիրելով, գնահատելով զայն, անոր կարօտովը տառապելով։ Իր տանջանքին խայտանքին մէջ, կուզէր իր կեանքին վերջին մէկուկէս տարուան շրջանը մէկէնիմէկ, հրաշքով մը ջնջուէր, ու այդ առաջուան կեանքը շարունակուէր նորէն խաղաղ, պայծառ, աննենգ բուրումնաւէտ։ Իր յիմարութեամբը, իր միամտութեամբը, անկարելի փառքերու իր կոյր փառամոլը տակնուվրայ ըրեր էր ամէն բան, երկու կեանք մէկէն ջախջախելով իրը ու անորը։ Խե՛ղճ տղան, ո՛րքան սիրեր էր զինքը, ո՛րքան տառապեր էր իրեն համար։

— Ո՛, Համբի՛կ, Համբի՛կ, իմ խեղճ Համբի՛կս, կը հեծէր Սօֆի ձեռուըներովը դէմքը ծածկելով, արտասուալից։

«Սօֆիս, ըսած էր ան, մի՛ մերժեր զիս եւ սէրս, վասն զի պիտի մեռնէի ատկէ. ու դուն պիտի զրկուէիր այդ սէրէն, ու պիտի դժբաղդ, Թշուառ ըլլայիր, վասն զի այդ սէրը միայն պիտի կարող ըլլայ քու երջանկութիւնդ ապահովել. քու կեանքիդ սիրոյն՝ իմ սէրս մի՛ մերժեր։»

Իր սիրոյն սաստկութեանը մէջ ան գուշակի ոգի ունեցած էր։ Աղերսուած սիրոյն մերժումէն յետոյ քիչ քիչ ամէն բան ջախջախուեր էր։

Ու աղջիկը, իր ապաշխարող զղջումին մէջ, վատին, սրիկային դէմ իր մէջ հեղհեղէ, կամաց կամաց վառուող ատելութեան ու վրէժխնդրութեան հրդեհին մէջ, այլ եւս սէրը չէր որուն իր ներսը արծարծուիլը կը զգար մերժուած սիրահարին համար։ Գութի զգացում մըն էր հեզհեզէ աճող ծաւալող, իր բովանդակ էութիւնը պարուրող. գութ որ ցաւ մը, տանջանք մը կ'ըլլար, աղապատանքը որ խղճի անհաւասար խայթի մը համեմատութիւնը կը ստանար։ Երթալով, աւելի յստակ, աւելի որոշ կերպով կը տեսնար թանկագին ու [illegible] ճշմարտութիւնը այն զգացումին զոր իր այդ ազնիւ ու անուշ բարեկամը տածած էր իրեն համար։ Ու, հակառակ որ ինք գիտակցաբար, անգթօրէն անոր կեանքը խորտակած ըլլար, անիկա, ներողամտութիւններուն ամէնէն վսեմովը, անյիշաչարութիւններուն ամէնէն զմայլելիովը, իր՝ Սօֆիին կեանքը փրկեր էր, հոն, վերը, գահավէժի մը մահացու եզրին վրայ, անդունդներու անտառաբնակ պարիկի մը պէս յանկարծ դուրս ցցուելով Թաւուտներու խաւարին մէջէն։ Աչքերը բանալով՝ անոր հուժկու Թեւերուն վրայ գտեր էր ինքզինքը։ Ո՛ անակնկալներուն ամէնէն անակնկալը։

Ու իր տանջանքին զառանցոտ սաստկութեանը տակ, մանկամարդ աղջիկը, նորէն, ինքզինքը յանկարծ այդ բազուկներուն վրայ կը տեսնէր։ Կը տեսնէր իր վրայ սեւեռուած այդ աչուըները, իրենց վայրենի պլրումին մէջ տակաւին անուշ ներողամիտ ցոլմունքով մը, կրուած այնքան անհելի տուայտանքներէ, հոգեկան այնքան անհեղ ցնցումներէ ետքն ալ։

Այդ գրկին վրայ, իր ուշաթափումին մէջ բոպէին, զգացեր որ այդ տանջուած էութեան փոթորիկը, հաղորդուող, սարսափեցնող ջերմութիւն մը որ մագնիսացուցեր էր զինքը, բաբախում մը որմէ անոր ամբողջ մարմինը կը դղրդար, կարծես համաչափ ազդարարը ներքին բոցավառ հնոցի մը։ Վերակոչուած այս յիշատակին տպաւորութեանը տակ, հիւանդ աղջիկը կը սկսէր դողդղալ. ակռաները կը կափկափէին. ճակտին վրայ պաղ քրտինքներ կը Թորէին. շնչառութիւնը դժնդակ կ'ըլլար. մատուըներովը, ջղաձիգ ու դողդոջուն, սառրկաններու կը կառչէր, սեւածիր աչուըներուն տարտամ ու սարսափահար նայուածքովը, դէպ ի անորոշ կ'նայէր, ուր կը կարծէր ընդնշմարել ֆանտաստիկ ուրուագծումները այդ տեսարանին։

(Շարունակելի)

եղերք) մէջ տիրող առողջապահական պայմանները անգոհացուցիչ են։ Որոշուեցաւ հականեխման տաղաւարներ հաստատել կղզիները, Մաքրիգիւղ և Վերին Վոսփորի (եւրոպական եղերք) կարգ մը գիւղերուն մէջ։ Յանձնաժողովը զբաղեցաւ նաեւ տուներու մէջ և փողոցները հաւաքուած աղբիւններու խնդրով։ Երկու առաջարկներ ներկայացուեցան. մէկը աղբիւրները այրել և միւսը Այ-Սթէֆանոյի կամ Մաքրիգիւղի քաղերը ծովը թափել։ Ոեւէ որոշում չտրուեցաւ այդ մասին։ Գալով մայրաքաղաքին ջուր հայթայթող պէնտերու շինութեան, յանձնաժողովը որոշեց նոր դիմումներ կատարել Էվգաֆի նախարարութեան մօտ։

⁂ Ներքին գործոց նախարարութիւնը ազդու հրամաններ ղրկած է Էրզրումի կուսակալութեան, խիստ միջոցներ ձեռք առնելու համար քոլերային դէմ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒՆ ԳԱՂԹԸ

Քանի մը իսլամներ մայրաքաղաքս հասած են Ռուսճուգէն։ Թուրք թերթ մը կ'իմանայ թէ այդ իսլամները որոշած են Թուրքիա գաղթել, Պուլկարիոյ իսլամ տարրին դէմ գործուած խոշտանգումներուն պատճառաւ։ Ատոնք օսմ. կառավարութեան պիտի դիմեն՝ հողեր ուզելու համար Խիւտավէնտիկեարի նահանգին մէջ։ Առայժմ 15 ընտանիքներ որոշած են Ռուսճուգէն եւ ուրիշ տեղերէ Թուրքիա գաղթել։ Ռուսճուգի իսլամներուն թիւը, որ առաջ 50,000 էր, 15,000 իջած է։

ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐ

Պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Էտիրնէ գնաց, հեծելազօրքի կիսաբաժնի մը կատարելիք ռազմափորձերուն ներկայ գտնուելու համար։ Մօտաւորապէս 4000 հեծելազօրք պիտի մասնակցին ռազմափորձերուն։ Երկար տարիներէ ի վեր, այդքան մեծ թուով զօրքերու ռազմափորձ չէր կատարուած։

⁂ Սուլթանը Էտիրնէ պիտի երթայ՝ աշնան մէջ կատարուելիք ռազմափորձերուն ներկայ ըլլալու համար։

ԿՂԶԻՆԵՐԷ ԳԱՂԹՈՒՄ

Արշիպեղագոսի Յոյները կը գաղթեն՝ զինուորական ծառայութենէ զերծ մնալու համար։ Ատոնք Եգիպտոս կ'երթան եւ մասնաւորաբար Ամերիկա։ Այսպէս, 17,000 զինուորացուներէն 14ը միայն զինուոր գրուած են։ Միւսները փախուստ տուած են։ Մեծ գաղթ մը սկսած է այդ կղզիներէն։ Մէկ տարուընդ յետոյ, կղզիներու Յոյները զգալապէս պիտի պակսին։

ՀԱՄԻՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Ֆինէնշըլ Նիուզ կ'ըսէ թէ Պերլին կատարած ուղեւորութեան միջոցին ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Քիտերլէն Վախթէրի, Տէօյչ Պանքի տնօրէն Դ. Կվինների հետ ունեցած տեսակցութեանց մէջ շատ պնդած է որ գահընկէց Սուլթանին կողմէ Տէօյչ Պանքի մէջ դրուած միլիոնները շուտ վերադարձուին։ Կը հաւաստուի թէ Ճավիտ պէյ բացարձակ խոստում ստացած է որ Տէօյչ Պանք ետ պիտի կենայ գոհարներու յանձնումին դէմ բացած վերաքննութեան դատէն։

ԳԱՆՁԱՏՈՄՍԵՐ

Երեսփ. Ժողովի քուէարկած օրինագծին համաձայն, ելմտական նախարարութիւնը որոշած է գանձատոմսեր շրջաբերութեան հանելու։ Իգտամ կ'ըսէ թէ քանի մը անգլիացի սեղանաւորներ ելմտական նախարարութեան առաջարկած են մէկ միլիոն ոսկիի գանձատոմսեր գնելու։ Սակայն Ճավիտ պէյ վերջնական որոշում մը չէ տուած տակաւին։ Նախարարը այսօր պիտի տայ իր պատասխանը։ Խորհրդարանը արտօնած ըլլալով որ ելմտական նախարարութիւնը երեք միլիոն ոսկիի գանձատոմսեր հրապարակ հանէ, առաջին շրջաբերութիւնը տեղի ունեցաւ։ Քրէտի Լիոնէ միլիոնի և Պանք տը Սալոնիք կէս միլիոն ոսկիի գանձատոմս գնած է։

ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՐԱՏԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐԸ

Սահմանադրութեան հրատարակումէն քանի մը ամիս յետոյ, Սուլթան Մուրատի ժառանգորդները դատ բացած էին պետական գանձին դէմ, Սուլթան Մուրատի երեսուն տարուան թոշակը գանձելու համար։ Սուլթան Մուրատի երկարատեւ բանտարկութեան ատեն Ապտիւլ Համիտ գանձած էր իր եղբօր ամսականները և այս վերջինը թշուառ կեանք մը անցուցած էր Չրաղանի պալատին մէջ։ Այսօր այդ գանձուած դրամներն են որ կը պահանջեն Իլխան Սալահէտտին և Սուլթան Մուրատի բոլոր ժառանգորդները։ Դեռ շատ չէր որ ելմտական նախարարը դիմած էր Ֆէթվախանէի, հաստատելու թէ Սուլթան Մուրատի ժառանգորդները իրաւունք ունէին պահանջելու իրենց հօր թոշակը, որովհետեւ Ֆէթվայով էր որ գահընկէց եղած էր Սուլթան Մուրատ։ Շէյխ ուլ իսլամութիւնը այս մասին երկարօրէն խորհրդակցելէ յետոյ, յայտարարեց որ Սուլթան Մուրատի ժառանգորդներուն խնդիրը չի կրնար նկատի առնուիլ և անոնց չի կրնար բան մը տրուիլ, բացի իբր շնորհ տրուած դրամէ մը։ Պահանջող կողմին պաշտպան փաստաբանները բողոքեցին այս որոշման դէմ։ Այն ատեն ելմտական նախարարութիւնը հարցուց որ Սուլթան Մուրատի ժառանգորդները պետական գանձին թէ Սուլթան Համիտի դէմ պէտք էին բանալ իրենց դատը, որովհետեւ Համիտ անիրաւօրէն զայն բանտարկած և գահընկէցութեան կեղծ Ֆէթվա մը հանել տուած էր։ Պոլսոյ դատարանին առջեւ մօտերս այս դատը պիտի տեսնուի։

ԶԷՆՔԵՐԸ

Օսմանեան պատժական օրէնսգրքի 166րդ յօդուածին իբր յաւելուած գրի առնուած է հետեւեալ ժամանակաւոր յօդուածը, որ վաւերացուելու համար պիտի մատուցուի Օսմ. Երեսփ. Ժողովին.—Ո՛վ որ պատկանեալ պաշտօնէութենէն արտօնութիւն չստացած վառօդ, հրանիւթ և արգիլուած զէնքեր ու ատոնց համար փամփուշտներ կը շինէ կամ այդ առարկաները օտար երկիրներէ Թուրքիա կը ներածէ, կամ մաքսատունէն կը փախցնէ և կամ Թուրքիոյ մէջ մէկ գաւառէն միւսը գաղտնի կը փոխադրէ, պատասխանատու պիտի ըլլայ։ Այդ նիւթերը պիտի գրաւուին և այդ գործը ընողէն 5էն 50 ոսկի դրամական տուգանք պիտի առնուի և երկու ամիսէն երկու տարի բանտարկութեան պիտի դատապարտուի։ Անոնք որ առանց արտօնութեան այդ տեսակ արգիլուած փամփուշտ, զէնք վառօդ և հրանիւթ կրեն իրենց վրայ և կը ծախեն, անոնք մէկ ամիսէն վեց ամիս բանտարկութեան պիտի դատապարտուին և մէկ ոսկիէն տասը ոսկի տուգանք պիտի վճարեն։ Արգիլուած զէնքերն են պետական և պատերազմական զէնքերն ու ատոնցմէ հինգ սանթիմէն աւելի երկայն փող ունեցող րէվոլվէրները։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Մայէրի մեծ վաճառատանց տնօրէն Պ. Լէօն Պէրնշթայն վերադարձած է Եւրոպա կատարած ուղեւորութենէն։ Պ. Պէրնշթայն մէկ ամիսէ ի վեր Եւրոպա կը գտնուէր, ուր վերջին նորաձեւութեան համաձայն ապրանքներ գնած է Մայէրի վաճառատանց համար։

ՍԻՆԿԵՐԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Կը լսենք թէ Սինկէրի ընկերութիւնը գոհացում տալու համար իր բազմաթիւ յաճախորդներուն, վերջերս երկու նոր վաճառատուն ալ բացած է Պոլսոյ բազմամարդ կեդրոններէն Ֆաթիհի և Պալաթի մէջ։ Աւելորդ է յիշեցնել թէ Սինկէրի հանրածանօթ մեքենաները ո՛րքան տոկուն և կատարելագործուած են։ Վճարումներու համար մասնաւոր դիւրութիւն կ'ընծայուի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՈՃԻ՞Ր ԹԷ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Շաբաթ առտու, Բերա, Գըլ-Պուրնու, մարդու մը դիակը գտնուեցաւ, փողոցին մէջ։ Շապիկ մը և վարտիք մը միայն կը կրէր։ Կատարուած բժշկական քննութիւնը կ'եզրակացնէ թէ այդ մարդուն գանկը խորտակուած էր բարձր տեղէ մը իյնալուն հետեւանքով։ Այդ անձն էր Սալիհ անուն գործաւոր մը, նաւարանին մէջ գործաւոր։ Դիակը Զօրցայի հանրատան առջեւ գտնուելուն համար, այդ կինը հարցաքննուեցաւ։ Զօրցա ճանչցաւ դիակը եւ յայտարարեց թէ Սալիհ յաճախ իր հանրատունը կուգար Էֆթալիա անուն կնոջ մը հետ, ու միասին կ'անցընէին գիշերը։ Էֆթալիա ալ ըսաւ թէ Սալիհ այդ գիշերը չափազանց գինով վիճակի մէջ հանրատուն եկած ու իր սենեակը տարած էին զայն։ Ինք բաժնուելով իր տարփածուին Ալէքոյի մօտ գացած էր։ Ալէքո առտուն դուրս ելած էր՝ ձեռնոցի մը [illegible] ձեռքը բռնած, Էֆթալիայի հետ։ Այդ ձեռնոցին միւս մասը գտնուած է Սալիհի պառկած սենեակին մէջ։ Այս վերջինին կօշիկներն ալ Զօրցայի մահճակալին վրայ գտնուած են։ Ոստիկանութիւնը կը կարծէ որ Սալիհ սպաննուած է, մինչ Էֆթալիա, Ալէքո եւ Զօրցա կը յայտարարեն թէ Սալիհ գինովութեան ազդեցութեան տակ անձնասպան եղած է։ Քննութիւնը կը շարունակուի։

ԱՆՏԱՌԻ ՀՐԴԵՀ.— Շիլէի անտառներուն մէջ հրդեհ ծագելով չորս օր տեւած է և 12,000 հէքթար տեղ այրած է։ Հինգ հովիւներ ձերբակալուած են իբր կասկածելի։

ԽՈՇՈՐ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐՈՒ ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Թաթավլայի մէկ եկեղեցիին մէջ յոյն տիկնոջ մը գլխարկը բռնկեցաւ, երբ ան շատ մօտեցած էր պատկերի մը առջեւ դրուած մոմին։ Կինը սկսաւ աղաղակներ արձակել ու առկէ խուճապ մը առաջ եկաւ։ Կարելի եղաւ կինը ազատել, բռնկած գլխարկը գետին նետելով։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Կովկասեան գրավաճառանոցը ստացած է մեծ քանակութեամբ՝ Տփղիսէն Տ. Սահակ Ք. Սահակեանի Հին ուխտի Սրբազան պատմութիւնը՝ Թրքահայ բարբառի վերածուած 70 ընտիր պատկերներով։ Ցարդ եղած հրատարակութեանց մէջ [illegible] դասագիրքը մըն է. գին 5 ղրուշ. ուսումնարաններու համար հարիւրին 15 զեղջով։ Նաեւ Կովկ. նոյն գրավաճառանոցի հրատարակութեամբ լոյս տեսած է Առողջապահական Ուղեցոյց բռնախոսի համար, Տր. Մ. Հիւպլէր Թարգ. Ց. Քիրքջեանի գին մէկ ղրուշ. կը գտնուին բոլոր գրատուններու մօտ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՐՈՒՊ ՊԱՏՃԱՌ

Դր. Էֆ. Ջօհրապ իր շատ մը արժանիքներուն վրայ հատ մըն ալ կ'աւելցնէ։ Մինչեւ հիմա գիտէինք որ ինք առաջնակարգ գրագէտ, առաջնակարգ փաստաբան, առաջնակարգ պերճախօս, առաջնակարգ հրապարակագիր, ևլն. էր, բայց չէինք գիտեր որ միանգամայն Լիվինկսթօն մը ծածկուած էր իր մէջ, Սթանլէյով մը կրկնուած՝ և տօքթոր Շառքօյով մը լրացուած։ Կիրակի օրուան Ազատամարտը մեր մեծանուն հայրենակցին այս նոր avatarը կը յայտնէ։ Հայ երկրախոյզ չունէինք մինչեւ հիմա, փա՛ռք Աստուծոյ, կամ մանաւանդ փա՛ռք Ջօհրապի, այն ալ ունեցանք։

Կ. Պոլսոյ մեպուսը իր վերջին ուղեւորութեան մէջ զարմանահրաշ երկիր մը գտած է «Մեծ և պզտիկ, շքեղ և աղտոտ, նուրբ և կոպիտ» միանգամայն։ Այս երկիրը որուն Պելճիքա անունը կուտայ մեր երկրախոյզը, կ'երեւայ թէ քաղաք մը ունի Պրիւքսէլ կամ Պրիւսէլ անուն, (այս կէտը տակաւին աշխարհագէտները չեն կրցած ճշդել) ուր կը գտնուի այս միջոցիս հայ Լիվինկսթօնը։

Դր. էֆ. Ջօհրապ չոր ու տափակ ոճով մը, որուն մեզ չէր վարժեցուցած և որ կը թուի ըլլալ իր ապրած ներկայ մտաւորական շրջանակին արդիւնքը, կը նկարագրէ այդ նորագիւտ քաղաքին փողոցները, խանութները, ճաշարանները, սեղանները, ելեկտրական լոյսը որ «կը փողփողի», մարմնամարզի ընկերակցութիւնները իրենց «զանազան համազգեստներով», ամէն բերնէ բարձրացող աղաղակներ, ամէն կողմ ծաւալող հոտ մը, ևլն։

Եւ այդ անծանօթ ու նորալուր երկրին մէջ Ջօհրապ էֆէնտի խելքէ մտքէ չանցած, սահմռկեցուցիչ նմանութիւններ կը գտնէ Պրիւքսէլին կամ Պրիւսէլին (հարցը տակաւին խնդրական կը մնայ) և Կ. Պոլսոյ միջեւ։

Երկյարկ կամ եռայարկ տուները մերինները կը յիշեցնեն, յետոյ մեր շահնիշինները հոն ալ կան եւ տուներուն ճակատը կը զարդարեն։ Քաղաքը հարթ դաշտի մը վրայ կառուցուած չէ, այլ ելեւէջաւոր հողի վրայ, ճիշդ Պոլսոյ պէս. վերջապէս վերջին նմանութիւն մը. «Այստեղի կառապանները մեր կարգ մը օրագրողներուն ամարդութիւնը ունին, բայց ոչ հայհոյելը. իրենց ամբարտաւան շարժուձեւը, եթէ երկու բառ քով քովի դնելու արուեստին հետ միանար, մեր մամուլին հիմակուան վիճակին պաշտպան մտաւորականութիւն մը պիտի կազմէր։ Ի պատիւ այստեղի կառապաններուն, պէտք է աւելցնեմ որ հայհոյել, կեղծիքի, չարախօսութեան մէջ այդ կարգ մը օրագրողներէն շատ ետ կը մնան. չեմ ըսեր օրինակի համար որ չեն գողնար, եթէ ձեռուընին գայ, ժամէն և սակացոյցէն, բայց այս առաքինութիւնը, որ ամէն ինչքինքը յարգող առեւտուրի մարդու առաքինութիւնը կը կազմէ, ճակատաբաց ի գործ կը դնեն, ո՛չ թէ պարկեշտութեան քօղին տակ ծածկուելով, պզտիկ սուրբերու պէս։»

Ինչպէս կը տեսնէք, այս չհայհոյող կառապաններուն և հայհոյող օրագրողներուն «վերջին նմանութիւն»ը, ակնյայտնի կերպով ուղղուած է մասնաւորաբար պոլսահայ արդի մամուլին երկու ամենէն աւելի հայհոյութիւններ արձակող հրապարակագիրներուն՝ Ա. Վռամեանի և Ց. Շահրիկեանի կամ Ատոմի։

Դր. Էֆէնտի Ջօհրապ որչափ ալ մեծ երկրախոյզ մը եղած ըլլայ, որչափ ալ աշխարհագրութեան անգնահատելի ծառայութիւններ մատուցած ըլլայ իր Պրիւքսէլ թէ՝ Պրիւսէլի գիւտովը, իրաւունք չունի կարծեմ դատափետելու երկու օրագրողներ, որոնց գրական ոճը ողողուած ըլլալ կը թուի այնքան մահաբրիլով մը։

Եւ, յետոյ, այն միւս սարսափելի ակնարկութիւնը որ կ'ընէ իր համակրած կուսակցութեան, երբ «ժամէն» գողնալու խօսք մը կը նետէ մէջտեղ, ճիշդ այն միջոցին ուր տակաւին Աղթամարի եկեղեցիին թալանի պատմութիւնները թարմ են ամենուն յիշողութեան մէջ։ Այդ բառախաղը կասկածելի սրամտութիւն մը ըլլալէ աւելի՝ կասկածելի ամբաստանութիւն մը չէ՞ արդեօք։ «Կախուած մարդու տան մէջ չուանի խօսք չեն ըներ», կ'ըսեն Ֆրանսացիք։

Հակասութիւններու երկիրը զոր գտած է, արդեօք պատճա՞ռ եղաւ որ այսպիսի հակասական ընթացքներու մէջ իյնայ։

Ցաւանք սակայն որ Ատոմ և Վռամեան ներողամիտ աչքով պիտի նային Ջօհրապի այս գայթումներուն։

Երբ մարդ մը հետապնդէ սրամտութիւն մը որ այլեւս խոյս կուտայ իրմէ, տեսակ արտառոցութիւններու մէջ կ'իյնայ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵԿԵՂԵՑ. ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

Կրօն. Ժողովի անդամներէն Սօսիքիաս Գալըքճեան, Աբէլ Երէցեան, և Արէն Ցարութիւնեան քահանաներ եկեղեցական ձեւերու բարեփոխման համար հետեւեալ առաջարկները ներկայացուցին Կրօն. Ժողովին։ 1. Անձնասպան եղողներուն հասարակ մեռնողներու պէս թաղում կատարել, նկատելով որ ըստ բժշկական օրէնքի, անձնասպանները իրենց մտաւորական սովորական վիճակը կորսնցուցած կ'ըլլան։ 2. Մեծ պահոց օրերէ զատ, բոլոր օրերու մէջ պսակ կատարել։ 3. Այրիացեալ քահանաներու կրկնամուսնութեան հրաման տալ։ 4. Պսակները միայն կիրակի կէսօրէ վերջ կատարել։ 5. Երէցկիններ կարող են ամուսնանալ։ 6. Դ. և Դ. ամուսնացողներուն պսակի արարողութիւն կատարել։ 7. Երէցկիններուն կրկնամուսնութիւնը արտօնել։ 8. Ամուսիններէն լքուած կիներ որոշ ժամանակէ մը վերջ արտօնել ամուսնութեան։ 9. Արարողութիւններէն շատերը կրճատուին և կրկնութիւններ չըլլան։ 10. Բարեպաշտօնավարութիւն ունեցող քահանաներուն վարձատրութեան միջոցներ խորհիլ։

ՀԱՅ ՄԻՏՔԸ

Թիֆլիսցի Դ. Կարապետեան վրացերէնի թարգմանած է Շիրվանզադէի «Եւգինէն», և պարբերաբար կը տպագրէ վրաց «Սախալխօ Գազէթի»լրագրի կիրակնօրեայ յաւելուածներուն մէջ։

ՏԻԿ. ՄԱՌՕ ՆԱԶԱՐԲԷԿ

Ամիսներ առաջ Թիֆլիսի մէջ ձերբակալուած տիկ. Մառօ Նազարբէկ, Հնչակեան կուսակցութեան հիմնադիրներէն, արձակուեցաւ բանտէն 5000 րուբլիի երաշխաւորութեամբ։

ԱՌԵՒԱՆԴՈՒՄ

Մայքօպէն (Կովկաս) կը գրեն թէ՝ այս միջոցին հոն խօսակցութեան առարկայ են դարձեր Տրապիզոնէն փախուստ տուած և հոն ապաստանած երկու սիրահարներ, երիտասարդը 30—32 տարեկան հայ է, իսկ կինը մօտ 40 տարեկան թըրքուհի։ Կը խօսուի թէ այս անօրինակ երեւոյթը մեծ աղմուկ հաներ է Տրապիզոնի մէջ և որ իբր թէ խլրտումներու տեղի տուած։ Մայքոպի ոստիկանութիւնը թուրքի մը ցուցմունքով մէկ քանի օր առաջ ձերբակալեց յիշեալները և ապա քննելէ յետոյ ազատ թողուց. կ'ըսեն թէ ցանկութիւն կը յայտնեն դաւանափոխ ըլլալ վտանգէ ազատուելու համար։

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ՏՕՆԸ

Աստուածածնի տօնին առթիւ կիրակի օր հանդիսաւոր արարողութիւններ տեղի ունեցան մայրաքաղաքիս եկեղեցիներուն մէջ և աւանդական սովորութեան մը համաձայն խաղողները օրհնուեցան։ Ս. Պատրիարք հայրը այս առթիւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Մայր եկեղեցիին մէջ և քարոզեց խուռն բազմութեան մը ներկայութեանը։ Ն. Սրբազնութիւն պատկերացուց Աստուածածնի ընտանեկան կեանքը, ուրկէ յետոյ ակնարկ մը նետելով ըսաւ թէ Հռովմայեցւոց մէջ Քրիստոնէութենէ շատ առաջ նուիրական էր ամուսնութեան սրբութիւնը։ Նոյն իսկ հեթանոս պատմագիր մը կը յիշէ թէ հինգ հարիւր տարուան մէջ, որ ան [illegible] թագաւորութեան մը շրջանը կը համարուէր, մինակ մէկ ամուսնալուծում տեղի ունեցած էր, ան ալ ամլութեան պատճառով և Հռովմայեցիները սաստիկ պախարակած էին կնաթող այրը։ Հետեւաբար երբ հեթանոսութեան մէջ անգամ այնչափ պինդ էր պսակի կապը, Քրիստոնէութեան մէջ ա՛լ աւելի անխախտ պէտք էր ըլլար, քանի որ Ս. Եկեղեցւոյ խորհուրդով սրբագործուած ամոլներ իրենց աչքին առջեւ ունին միշտ Սուրբ Աստուածածնի տիպար սրբութեան կեանքը։ Ս. Պատրիարքը գլխաւորաբար շեշտեց ամուսնական կապերու թուլացումը ու ընկերական բարոյականի սարսափելի անկումը մեր մէջ, անգամ մըն ալ կրկնելով թէ ազգի մը գոյութիւնը ու տեւականութիւնը անոր նիւթականէն աւելի անոր բարոյական կեանքին բարձրութենէն կախում ունի։ Պատարագէն ետք Խաղողօրհնէքի արարողութիւնը կատարուեցաւ։ Շաբաթ իրիկուն և կիրակի առտու Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին կողմէ սեղաններ տրուեցան Ս. Պատրիարք Հօր՝ Պատրիարքարանին շէնքին մէջ։

ՀԱՅ ՆԿԱՐԻՉԸ

Յառաջիկայ հոկտեմբերի վերջերը Լոնտոնի մէջ տեղի պիտի ունենայ նկարչական ցուցահանդէս մը։ Ցուցահանդէսին մասնակցելու համար, ինչպէս կը լսենք, հրաւէր ստացեր է նաեւ Կովկասահայ յայտնի նկարիչ Դ. Բաշինջաղեան որ այնտեղ պիտի ցուցադրէ մէկ քանի նկարներ, ի մէջ այլոց «Խաղաղ կապուտակ ծովը», «Երկինքն ու լուսինը ջրին մէջ անդրադարձած միջոցին», որ գեղարուեստական թէքնիքի տեսակէտով չափազանց նուրբ և յաջող գործ մըն է, ապա «Ռիոնի հովիտը»։ Այժմ ան կ'աշխատի «Արարատը» նկարին վրայ, որ յատկապէս կը պատրաստէ Լոնտոնի ցուցահանդէսին համար։ Բաշինջաղեանի նկարներուն երեքը այժմ կը գտնուին Եկատերինօսլաւի ցուցահանդէսին մէջ։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ

Կը փափաքինք բոլոր հայ ուսուցիչներուն լուսանկարը ունենալ և անոնցմով կազմել ամբողջական հաւաքածոյ մը ժամանակակից Հայ ուսուցչութեան։ Հետեւաբար կը խնդրենք որ պաշտ. ուսուցիչներն ու վարժուհիները՝ (մեր մօտ արձանագրուած կամ ոչ) հաճին իրենց լուսանկարները և ամփոփ կենսագրութիւնը ղրկել մեզի՝ Սերեան խան Սուլթան Համամ, Կ. Պոլիս հասցէով։

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Պ. Վէնիզէլոսի Աթէնքի խորհրդարանին անդամ ընտրուելուն առթիւ օսմ. կառավարութիւնը ծանուցագիր մը ղրկելով պաշտպան տէրութիւններուն, յայտարարած է թէ այդ արարքը իր վեհապետական իրաւունքներուն հակառակ ըլլալուն, կը բողոքէ։ Այդ ծանուցագրին մէջ ըսուած է թէ հելլէն կառավարութիւնը պէտք եղածը ընելու է, օսմ. վեհապետական իրաւունքները պահպանելու համար։

⁂ Հելլէն դեսպան Պ. Կրիբարիս, իր կառավարութենէն ստացած հրահանգին համաձայն, այսօր Բ. Դուռ երթալով Հելլէններու դէմ մղուած պոյքոթին առթիւ 20,000,000 ֆրանքի վնասուց հատուցում պահանջելու համար տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ՔՈԼԵՐԱՆ ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՄԷՋ

Էրզրում, 15 օգոստոս.— Ռուսիայէն եկող երկու համբորդներէն մէկը քաղաքէն դուրս քոլերայէ մեռաւ. միւսն ալ քաղաքէն դուրս քարանթինայի տակ առնուեցաւ։ Քաղաքին մէջ քոլերայէ վարակեալներէն մէկը մեռաւ. ուրիշ դէպք չկայ։

ԵՐԿՈՒ ԶՐԱՀԱՒՈՐՆԵՐԸ

Երէկ, Տարտանէլէ գերման դեսպանատան Լօրելեյ պաշտպանաւով Պոլիս հասած Գերմանիայէն գնուած երկու զրահաւորներուն հրամանատար ծովակալ Քոխ և իր հետեւորդները, որոնք Բ. Դուռ երթալով այցելեցին Րիֆաթ փաշայի։ Սակայն Րիֆաթ փաշայի քով պետութեանց դեսպաններէն մէկը գտնուելուն, այցաքարտը թողլով մեկնեցաւ։ Ծովակալը այցելութիւն տուաւ Նախարարներէ ոմանց։

⁂ Յառաջիկայ չորեքշաբթի գիշեր ի պատիւ գերման ծովակալին եւ հետեւորդներուն 56 հոգինոց հացկերոյթ մը պիտի տրուի։ Ներկայ պիտի գտնուին, բացի գերմանացի հիւրերէն, նախարարներէն և աւագանիէն ոմանք, Նաւային սպայակոյտը, օսմ. բանակի գերման սպաները։ Յաջորդ օրը, գերման ծովակալը և իր հետեւորդները ու օսմ. պատուիրակներ Տարտանէլ պիտի երթան ուր յանձնումի գործողութիւնը պիտի կատարուի և զրահաւորները հինգշաբթի օր Պոլիս պիտի ժամանեն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Ամերիկեան դեսպանը յառաջիկայ ուրբաթ օր Մ. Նահանգները մեկնելուն առթիւ, երէկ Բ. Դուռ երթալով Րիֆաթ փաշայի ներկայացուց իր փոխանորդը՝ խորհրդական Պ. Օթթօն։ Դեսպանը վաղը պիտի ներկայանայ Սուլթանին, հրաժեշտ առնելու համար։

ԲՈՂՈՔԻ ՄԻԹԻՆԿ

Սօֆիայէ կը հեռագրեն Բ. Դրան թէ Բասովիցի մէջ 4000 պուլկարներ միթինկ մը գումարելով օսմ. կառավարութեան հնազանդութիւն յայտնած և հրոսակախումբերու շահատակութիւններուն դէմ բողոքած են։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՇԷՎՔԷԹ ՓԱՇԱ

Պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա որ Էտիրնէի ռազմափորձերուն ներկայ գտնուելու համար Էտիրնէ գացած էր, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ԶԻՆԱԹՈՓՈՒԹԻՒՆ

Բ. Դրան կը հեռագրուի թէ Տէպրէէն մինչեւ հիմա հաւաքած են 43,034 զէնքեր։

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿ

Շքոտրայէ կը տեղեկացնեն թէ Թիրան գաւառակին մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուած է։

ՀԱՅԿ. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Դահիրէի հայոց Ազգասիրականին շաբաթական վիճակահանութիւնը միայն երկու ղրուշով կէս ոսկիէն մինչեւ հարիւր ոսկի շահելու հաւանականութիւն կ'ընծայէ, մինչ ուրիշ վիճակահանութեան կազմակերպիչները իրենց շլացուցիչ ծանուցումներով ահագին գումարներ ձեռք կը ձգեն ի շահ իրենց քսակին։ Դահիրէի հայկական վիճակահանութեան միակ նպատակն է օգնութիւն հասցնել կարօտեալ ազգայիններու։ Ուստի կը խնդրուի թէ գաւառի և թէ Պոլսոյ ազգայիններէն որ գոնէ շաբաթը տոմս մը գնեն ի փոխարէն երկու ղրուշի չնչին գումարի մը, սա համոզումով որ եթէ պարգեւ ալ չշահին՝ գոնէ ազգասիրականին նպաստած պիտի ըլլան. տոմսերը կը ծախուին ամէն տեղ։ Գաւառներէն և Պոլսէն վաճառողներ կը փնտռուին. դիմել ընդհ. Գործակալ Յր. Էֆ. Թաթլեանի, Պոճաճեան օղլու խան թիւ 11

50—5

166 ՂՐՈՒՇՈՎ ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑ

Հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէի իւրաքանչիւր պարտաթուղթի արժէքը 166 ղրուշ է, սակայն ամէն վիճակահանութեան ատեն 1000 թիւ պարգեւ կը շահի, այսինքն եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէէն 1479 թիւ և Բելժիքի երկաթուղիի պարտաթուղթերէն 115 թիւ աւելի։ Թուրքիոյ մէջ հոլանտական պանքա չգտնուելուն, մեր ընկերութիւնը ամէն ատեն կը վերադնէ Հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէի թուղթերը՝ լաւագոյն գիներ վճարելով։ Այդ պարտաթուղթերը աւանդ առնելով մէկ ոսկի փոխ կուտայ և տարեկան հարիւրին 6 տոկոս կը վճարէ։ Ուրիշ պարտաթուղթեր սուղ ըլլալով՝ ամէն տարի վեց անգամ բրօմէս կ'առնէք և այսպէս 60 ղրուշ կը կորսնցնէք։ Ուստի Հոլանտական Քրէտի Ֆոնսիէի ամէն կերպով երաշխաւորուած պարտաթուղթերէն գնեցէք, 166 ղրուշ վճարելով։ Ամբողջ 70 տարի ուրիշ դրամ չվճարելով, սա լեցուն պարգեւներէն մէկը պիտի շահիք.—

250000	Ֆր.ի	պարգեւներ	70	անգամ
150000	»	»	»	»
125000	»	»	»	»
100000	»	»	»	»
75000	»	»	»	»
62500	»	»	»	»
10000	»	»	420	»
1000	»	»	2100	»

Ասոնցմէ զատ ուրիշ շատ մը պարգեւներ ալ կան։ Այդ պարտաթուղթերէն գնելու և մանրամասն տեղեկութիւն ստանալու համար պէտք է դիմել Ղալաթիա Քիւչիւք Թիւնէլ խան, թիւ 7, Բօբիւլէր Օթօման Սօսիէթէ ան գօմանտիթ, (Crédit populaire ottoman, société en commandite). Գաւառներէն չէք կամ մանտաբօսթ ղրկելու է, պարտաթուղթերը ստանալու համար։ Ամէն կողմ գործակալներ կը փնտռուին։ Պոլսոյ կողմի մասնաճիւղն է, Նոր Նամազգահի դիմաց, Միհրան պէյ խան, թիւ 5, 6 և 7։

2—75

ՊԱՀՐԻՅԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

7500 քիլօ բէյնիր
» » գաշար բէյնիրի
2812 » սալամուրա բէյնիրի
3750 » չէէրիյէ

Րամազանը շէրիֆ իչիւն լիւզումի օլուպ միւպայաա խուլունաճաղը եվվէլճէ իլան օլունան պալատէ ճինս վէ միգտարըլարը մահարրէր ատէօրթ գալէմ էրզագըն փիյաթլարը հատտը լայըգընը պուլունմաղը թագտիրտէ բումի ազտաթը օն ալթընճը բազար էրթէսի կիւնի գարարը էվվէլիէնին վէ օն սէքիզինճի չարշէնպէ կիւնի սաաթ ոնիւչտէ իսէ թէնզիլի գաթըլի իլէ գարարը գաթիլէրինին իհալէ մուգարրէրէ պուլունտուղընտան իհալէյէ թալիպ օլանլարըն ոնիւչտէ օն նիւպէթինտէ թէէմինաթ աչքէլէրինի միւաթտաոպէն պահրիյէ մէջլիսինէ մուրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

⁂ Թէրսանէի ամիրէճէ իճապ իլէ մէճարիի ուսումիյէնին թանզիմ վէ թադիմի ամէլիյաթընտա իսթիխտամ օլունմագ իւզրէ պիր միւհէնտիսէ լիւզում օլտըղընտան թալիպ օլանլարըն պահրիյէ մէճլիսինէ մէվճուտ տարիֆաթ պիրինճի շիւպէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

12 աղուսթոս 326

ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՏԵՀԱՌԻԹՆԵՐ
ՄԱՅԷՐ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

16/29 oգոս.

Օսմ. միացեալ		բացուեցաւ ղրշ.	102—36
»	»	վար գին	102—32½
»	»	բարձր գին	102—37½
»	»	գոցուեցաւ	102—34½
Րուս. Երկ.		բացուեցաւ ֆր.	215—87
»	»	վար գին »	215—87
»	»	բարձր գին »	216—12
»	»	գոցուեցաւ »	215—87
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ		»	13—65
»	[illegible]	»	8—65
Օսմ. Ապահ. ընկ.		Լ. Օ.	4—65
Շիրքէթի Խայրիյէ		»	43—
»	» Օսման.	»	1—10
Գրէտի Ֆոնս. Էժիբս. հին		Ֆր.	319—50
»	» » նոր	»	269—50
Թրանսվալ		»	65—50
Զարթերեդ		»	42—25
Կ. Պոլսոյ ջրաբ		»	443—50
Պանք. Օթթոմ.		Լ. Օ.	19—10
Օսմ. ծխախոտի ընկ.		»	18—
Օրիանթալ քարբէթ		»	14—20

ԶԵՆԻԹ

Տիեզերապէս ճանչցուած իբր լաւագոյն ժամացոյցը եւ պաշտօնապէս ընդունուած հետեւեալ վարչութիւններէն։

Անատոլուի օսմանեան երկաթուղիներու ընկերութիւն
Շիրքէթը Խայրիյէ
Օսմանեան ռազմական զօրաց վարչութիւն
Իտալիոյ պետական երկաթուղիները
Ռուսական երկաթուղիները
Յունական երկաթուղիները

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ՓԱՐԻԶԻ 1900Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ, ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, Մ. ԼԱՆԻ 1906Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Նէօշաթէլի (Զուիցերիա) դիտարանին 1909ի պետական մրցման մէջ ճշդութեան այնպիսի աստիճանի մը հասած է, որուն և ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ատեն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՆԻՔԷԼ, ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

Կը ծախուի հետեւեալ վաճառատուններըը՝

Գ. ՍԱՐԳԻՍՈՖ ԵՒ ԸՆԿ.	Ժ. ԲԱԼՈՒԲԱ	ԵՓՐԵՄԵԱՆ
Ճէյալ պէյ խան	Բերա եւ Պաղչէ-Գաբու	Մեծ-Շուկայ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Զէնիթ ժամացոյցներու գործարանն արդէն 40 տարիէ ի վեր հանրածանօթ է Թուրքիոյ մէջ իր Սարգիսոֆ ժամացոյցներով, որոնցմէ, իրենց առաջնակարգ յատկութեանց շնորհիւ, մօտաւորապէս 1 միլիոն ծախուած են ցարդ Թուրքիոյ ամէն կողմերը, մասնաւորաբար բանակին մէջ, առանց երբեք ամենափոքր գանգատի մը տեղի տալու։

50—15

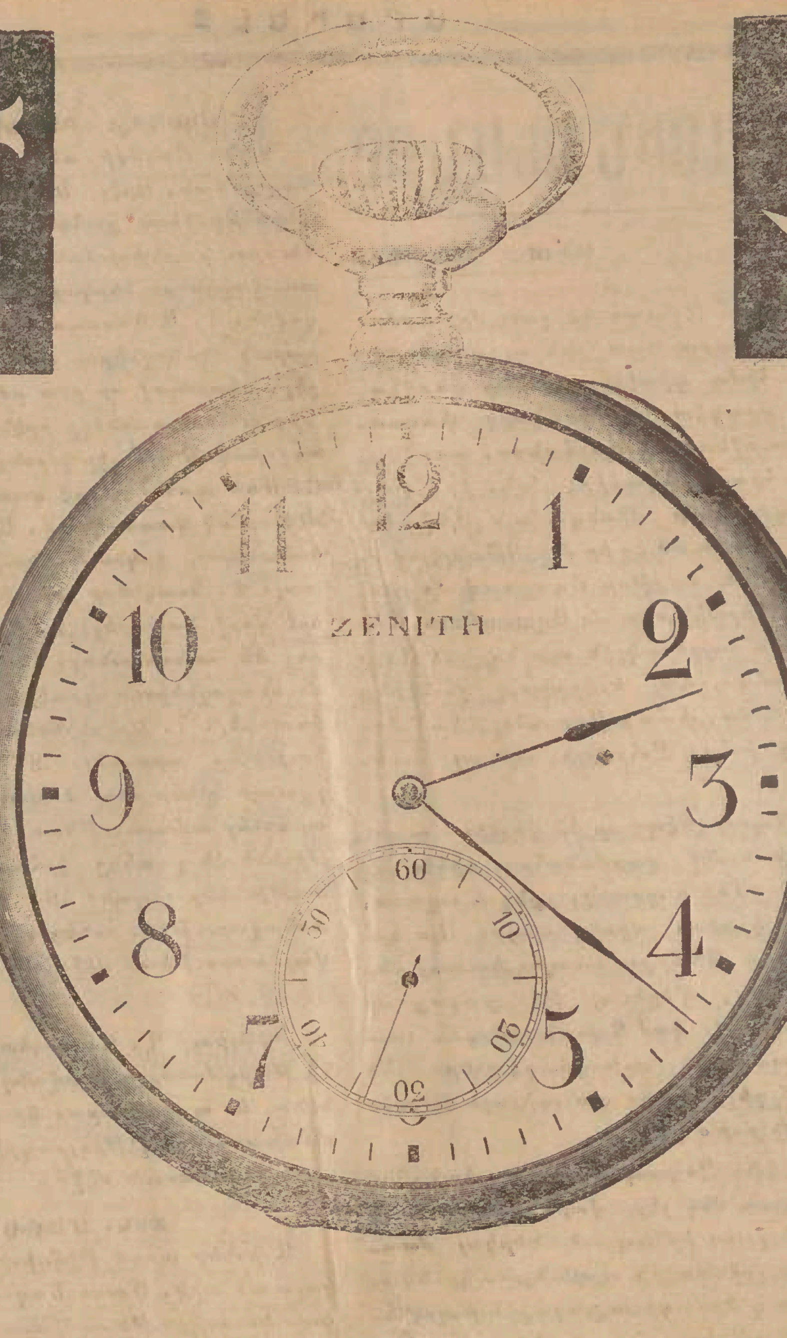

زنيت

ՔԱՂՈՒԱԾ
ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՈՐՈՇՄՆԱԳՐԷՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԱՀԱՆԳԻՆ

Նկատողութեան առնելով 1905 Մայիս 23ի կանոնագիրը, որ կը վերաբերի նահանգային աստղագիտական դիտարանին մէջ քրոնոմէթրներու և բանտիլներու քննութեան, ինչպէս նաև տարեկան մրցման մէջ լաւագոյն հանդիսացող քրոնոմէթրներու և բանտիլներու յատկացուած մրցանակներու բաշխման.

Նկատողութեան առնելով նաև նահանգային դիտարանի տնօրէնին տեղեկագիրը, որու կցուած են 1908 տարւոյ մէջ քննութեան ենթարկուած քրոնոմէթրներու գնացքին ցուցակները և վիճակացոյցները։

Լսելով նաև ճարտարարուեստի և երկրագործութեան բաժնի տնօրէնին մտածութիւնները, ԿԸ ՎՃՌԷ

Կանոնագրին սահմանած մրցանակները սա կերպով բաշխել 1908ի շրջանին համար.

Ա. Գործարաններու յատկացուած մրցանակներ գրպանի եւ ծոցու լաւագոյն վեց քրոնոմէթրներու համար սերիի մրցանակ։

Ա. ԿԱՐԳ	Թիւ դասակարգութեան
Աա. Պ. Պ. Ժ. Ֆավրը-Ժագօ և Ընկ. Գործարան Զէնիթ ժամացոյցներու, ի Լօքլ	22,8
Բ. Պիւհրէ, ի Լօքլ	22,5
Բ. Տիթիշայմ, Շօ տը Ֆօն	22,1
Բ. Տ. Նարտէն, ի Լօքլ	19,2
Գործարան Լոնժին, ի Սէնթ-Իմիէ	14,2

Ի դիմաց Պետական Խորհրդոյ
Դիւանադպիր՝ ԲԷՐՐԷՆ   Նախագահ ՏՈՔԹ. ԲԷԹԹԱՎԷԼ

ԽՐԱԲԱՆԶԻՐ ԶԵՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՀԵՏ ՊԱՀԱՆՋԵԼ ՏԱՍՆԻՀԻՆԳ ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝ ԸՍՏ ՕՐԻՆԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌՈՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԶԱՐԱԿԱՄՆԵՐԸ ՊԱՐՏՈՒԱԾ
ԿԱՄ
ՄԽԵՑԷՔ ՄԻԱՅՆ **ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ** ԹՈՒՂԹՈՎ

Սուլթանիէ սիկառի թուղթին քիչ ժամանակուան մէջ գտած բուռն համակրանքը՝ իր օգտակար առաւելութիւններուն գնահատուած ըլլալը կ'ապացուցանէ, որուն համար գոհունակութիւններնիս կը յայտնենք։

Յարգելի հասարակութիւնը առանց կարեւորութիւն տալու խել մը չարակամներու կողմէ Սուլթանիէն վարկաբեկելու համար ի գործ դրուած էնթրիկներուն, դարձեալ քաջալերած է սոյն հանրօգուտ ձեռնարկը, որուն համար մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք։

Կրկին կը յանձնարարենք Սուլթանիէ սիկառի թուղթը՝ որ հրապարակի վրայ գտնուած թուղթերուն հետ բաղդատուելու չզրուելու աստիճան ընտիր է իր մասնաւոր յատկութիւններով։

Բուն ֆրանսական մաքուր խմորէ պատրաստուած ըլլալով, առաջին փորձով կը պիտի տեսնուի որ թուղթի հոտ չունի, կը մարի, չի սեւնար, ծխախոտին նիքօթինը կ'ոչնչացնէ և շնչափողի անհանգստութիւնը կը բուժէ։

Շլացուցիչ անուններէ և կափարիչներէ մի՛ խաբուիք։ Ինչպէս միշտ նորութիւնը առաւելութիւններ կ'ունենայ, Սուլթանիէ թուղթը եւ իր բոլոր նախորդներէն գերընտիր է։

Ծրար 150 թերթնոց Սուլթանիէ սիկառի թուղթը 10 փարայի կը ծախուի. Մեծ չափով գնողներուն 90 հատը 10 ղրշ.ի կը տրուի։ Մասնաւոր նուէրներ ալ կը պարունակէն։

Փնտռեցէ՛ք ամէն տեղ։

Կեդրոնատեղին է Մահմուտ փաշա Եմանեան խան, Թիւ 1, Աճէմեան Ղօնչէկիւլեան Ընկերութիւն։

Գալեայով սիկառի թուղթ և գաւառներուն համար ճոխ և յարմար տեսակներ կը գտնուին։

Անգամ մը այցելել և կամ փորձելը կը խնդրուի։ 20—7

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25
ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ՔՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌՈՒԼԻՔՆԵՐՈՒ
ՎՐԱՅ
ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ
ՍԷՆ-ՊԻԷՐ ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ	տարին	108 ղր.
» » »	վեցամսեայ	60 »
Գաւառներու համար	տարին	108 »
» »	վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համ.	տարեկան	35 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժնեգինները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ դրկելու ամենադիւրին եւ ապահով միջոցը Մանտաթօն է։

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՀԱՐՑ
Ի ՓԱՆԿԱԼԹԻ
Վաւերացում խնդրուած է Կրթական Նախարարութենէն

Վիեննական Մխիթարեան Միաբանութեան նորընտիր Վարչութիւնը որոշած է իր Կ. Պոլսոյ Վարժարանին նոր զարկ մը եւ ժամանակիս նորագոյն պահանջմանց՝ գոհացում տալ։ Ուստի վարժարանիս Տնօրէնութիւնը Միաբանութեանս այս փափաքին համեմատ՝ իր մասնաւոր կէտ նպատակ պիտի ընէ նախ՝ լեզուները, եւ ի մասնաւորի Հայերէն եւ Տաճկերէն եզուաց զարգացումը. երկրորդ՝ մաթեմատիկական բարձրագոյն գիտութեանց նոր մղում մը պիտի տայ. երրորդ՝ իր բոլոր մտադրութիւնը պիտի դարձնէ դպրոցական ներքին եւ արտաքին բարեկարգութեան, հսկելով աշակերտաց վրայ հայրական սիրով խառն խստութեամբ եւ անաչառութեամբ։

Վարժարանս ունի արդի երկրորդական վարժարաններու)école secondaire moderne Realschule) ծրագիրը, միջավայրիս պիտոյիցը յարմարուած. եւ կ'աւանդուին.

Ա. ԼԵԶՈՒՆԵՐ.— Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Անգղիերէն Արաբերէն, և Պարսկերէն (վերջին երեքը ստիպողական են միայն երկու բարձրագոյն դասարանաց համար)։

Լեզուաց ուսումը դիւրացնելու համար, մեծ բաժին մը տրուած է Թարգմանութեանց ճիւղին եւ ի մասնաւորի Տաճկերէնի, Գերմաներէնի եւ Հայերէն գրաբարի Թարգմանութեանց։

Բ. ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ.— 1) Մաթեմատիկականք.— Պարզէն մինչեւ բարձրագոյն Թուաբանութիւն, Հանրահաշիւ, Երկրաչափութիւն (մինչեւ նկարագրականը.— descriptive) եւ եռանկիւնաչափութիւն։

2) Բնական գիտութիւնք.— Բնական գիտելիք (համառօտ մարդախօսութեամբ) կենդանաբանութիւն, բուսաբանութիւն, հանքաբանութիւն, երկրախօսութիւն, տիեզերագրութիւն եւ տարերք առողջաբանութեան, տեղագրութիւն թօփօկրաֆի)։

3) Առեւտրականք — Հաշուակալութիւն, առեւտրական աշխարհագրութիւն, թղթակցութիւն (Տաճկերէն, Գաղղիերէն եւ Գերմաներէն) եւ արուեստախօսութիւն (technologie), առեւտ. իրաւունք։

4) Պատմականք.— Ա. Տոհմային եւ Ընդհանուր Պատմութիւն (հին, միջին եւ նոր դարու)։

Բ. Պատմութիւն տոհմային դպրութեան եւ օտար ազգաց մատենագրութեանց։

Գ. ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏՔ.— 1) Ուրուագրութիւն գծականով՝ հանդերձ (dessin linéaire)։

2) Երաժշտութիւն.— Դաշնակ եւ ջութակ (ոչ ստիպողական),

Դասերը Գաղղիերէն եւ Գերմաներէն լեզուաւ կ'աւանդուին, իսկ Հայերէն եւ Տաճկերէնն իրենց յատուկ լեզուներովը։

Վարժարանիս մէջ կը դասախօսեն իբր 22 ներքին եւ արտաքին ուսուցիչներ։

Վարժարանս կը բացուի 1910 Սեպտեմբեր 114ին։

Նորամուտ աշակերտաց ընդունելութեան համար՝ կարելի է խօսիլ ամէն օր մինչեւ կէսօր։

Հ. ԱՐԴԱՆ Վ. ՄԵԼՔՈՍԵԴԵԿԵԱՆ
Վարիչ Վիեննական Մխիթարեան Վարժարանին

4—15

ՏՈՔԹ. ԱՐԱՄ ՌՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեկտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, սիաֆօնօսքոբի, պրօնքօսքոբի, էօզոֆակօսքոբի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նմանապէս երեսի ու քիթի վրա եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը ջնջէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (բատէմճիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պաղչէ գաբու, Համիտիյէ սէպիլի դէմ, Աքիք Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիֆաք ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, Թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիապէս դարմանելու պատրաստ է։ 55—9

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ
ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ.— Քալաշնիքոֆի սակարան, Սեննայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրով։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմաւիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Էքաթէրինոտար, Էլիզավէթկրատ, Իսմայիլ, Կերսօն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մօսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքօլայէվ, Նիժնի-Նովկօրօտ, Նովօ, Նիքօլայէվսք, Նովօռօսիսք Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլօպօտա, Բօլթավա, Ռիկա, Ռոստով, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմֆերոպոլ, Ջիթօմօր, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վոլոկտա և Վոզնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Ալէքսանդրիա (Խերսոնի մէջ), Պոպրինեց, Ներտօքօփ, Քաքովքա, Նիքոփոլ և Սմելա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընեւ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան եւ սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով՝ վաճառում ապրանքի։ Իրեն նպաստաւոր պայմաններով վարձու կու տայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայող. Սնտուկ նպաստաւոր տոկոս։

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 քուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 քուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԷՆՆԱ.

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պրէլից, Պիալա, Պօզէն, Պրուն, Բէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէրֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօսնից, Բրզէմիսլ, Ս. Բոլթէն, Թառնօվ, Թէբլից, Թէշէն, Վիլլաք և Նէօյթիթշայն։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր առանց ծախսելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդաքարեր եւայլն։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն Խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, $^0/_0$ին $3^1/_2$ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ [illegible] գրուշէն։

«Սէյֆ» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Մեճիտիյէին բարձրացումը Օսմ. Կայս. Պանքային վերագրուած ըլլալով՝ Օսմանեան Կայսերական Պանքան պարտք կը համարի յայտարարել թէ՝ այդ բարձրացման մէջ դեր չունի և թէ մեճիտիյէ դրամը քաշելէ հետու՝ շատ քիչ իր քովը կը պահէ հիմա այդ դրամէն։

Աւելի բանաւոր պիտի ըլլար այդ բարձրացման պատճառները փնտռել մեճիտիյէի դրամին նուազութեան մէջ, որ հետեւանքն է սա բաներուն. մեճիտիյէին մանր դրամի ձուլումը, ինչպէս և նահանգներուն մէջ մեճիտիյէին տարածումը մէջ առատ հունձքերուն և թերեւս ուժգին ընդհանուր գործունէութեան մը հետեւանօք։

Պոլիս, 20 Օգոստոս 1910

⁂ Քոնսոլիտէի 4 առ հարիւր օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ու նեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1904 սեպտ. 1/14ին ստացող պարտաթուղթերու թիւ 29 կտրօնները, ինչպէս նաև 1895 օգոստ. 1/14 թիրաժին ամորթի եղած պարտաթուղթերը եթէ մինչև յառաջիկայ օգոստոս 31/13 չվճարուին, ջնջուած պիտի համարուին։ 14—4

ԸՆՏԻՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Առաջիկայ դպրոցական շրջանին համար ամէն տեսակ ընտիր դասագիրքերու մթերք մը տրամադրելի է ազգ. վարժարաններու համար։ Դիմել Դաւթեան Գործակալութեան, Սէթեան խան, Մոլլա Թաշ։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքանշան ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, Թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ։ 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար	Չարշը Պոյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 70

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ
Ի ՓԱՐԻԶ
1828—1829

1828
L'UNION
DE-PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Ի ՓԱՐԻԶ
9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ա՛լ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամենէն աժան գիներով, օրինակի համար ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, Եւն. Եւն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քէթէնճէ Օղլու Խանը։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրօ-ամերիկեան
(Cie. de navigation Austro-Americana)
ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխուած և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շարապ իսկէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Արապեան խանին վերեւ Թիւ 24։ Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ

ԴՊՐՈՑԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐԸ

Ուսուցիչ և Վարժուհի ընտրելու համար կրնան և պէտք է դիմեն ԴԱՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ (Սեթեան խան, Մոլլա Թաշ, Կ. Պոլիս) Մեր մօտ տրամադրելի են ձեռնհաս պաշտօնեաներ՝ ամէն աստիճանով ու կարողութեամբ։

Ս. ԴԱՒԹԵԱՆ